

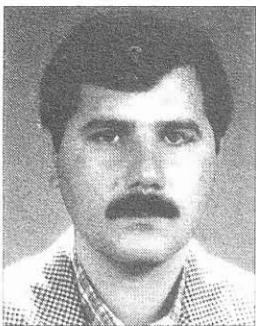
Serokê Giştî yê PKK'ê Abdullah Öcalan:

Ez
dixwazim di
warê siyasî
de rola xwe
pêk bînim

Hevpeyvîna rojnameya
Ö.Politikayê ya bi Serokê
Giştî yê PKK'ê Abdullah
Öcalan re. (R.8-9)

Serokê Giştî yê PKK'ê Abdullah
Öcalan di paketa çareseriye de
daxwaza otonomiyê kir:

Kurd bo şer jî bo astiyê
jî amade ne

SAMİ TAN

Cete û faşist, çavêن xwe ji van tiştan re digirin û wekî mirovên ku bi cezbê ketine, bi ayînên hovane alên İtalyayê û maketên Öcalan dişewîfînin. Ev helwesta rayedarê dewleta tirk gotinekeê tîne bîra mirov: Hem diz e, hem topiz e.

Van rojan, dema mirov berê xwe dide medyaya tirk, jê hilmeke pîs difûre. Çerîroşî û êrişâ li ser gelê kurd gîhiştiye radeya herî bilind. Mirov bi vê yekê rewşa kambax a civaka tirk jî dibîne, lewre beramberî dewlemendiya ferhenga tîrkan a çêran, xizaniya ferhenga wan a siyasi jî xwe dide dest.

Qonaxa ku em iro té re derbas dibin, Serdema Mc Carty a li Dewletê Yekbûyî yên Amerikayê, tîne bîra mirov. Almanyaya di dema desthilatdariya Hitler de jî dikare bo şirovekirina vê serdemê bibe alîkar. Di van deman de rewşa komûnist û cihûyan çi be, iro jî rewşa kurdên welatparêz ew e. Ne tenê kurd, ci kesê ku doza biratiya gelan dike jî bi çewsandina hêzên dewletê û gurgebozan re rû bi rû ye. Ji tîrsa xwe hin dîrderen ku berê dostaniya kurdan dikir, iro silavê jî nadîn wan. Ji wan kirî ku, ew dê karibin bi vî awayî xwe ji destê nîjadperestan rizgar bikin. Lî çîroka mirovê alman di bîra her kesî de ye: Ew ê ku li hemberî êrişen ku naziyan anîne ser kesen ji bîr û baweriyyen din bêdeng maye. Dema ku dor hatiye ser wî, kesekî ku wî biparêze

nemaye.

Em piştevaniya kurdan deynin aliye, hin rîxistin ji tîrsa gurgebozan çalakiyê xwe jî taloq dîkin. Di vî warî de mînaka herî berbiçav KESK e. Lijneya Rêveberiya Gişî (GYK) ya vê konfederasyonê bîryara taloqkirina çalakiyê xwe da. Tê zanîn ku kedkar bi êrişen tund re rû bi rû ne. Ew çalaki dê ji wan çalakiyan re bibûna bersiv, lê mixabin ev yek pêk nehat. Em helwesta van kesan deynin aliye, werin ser helwesta rayedarê dewletê. Serokwezîrê Tîrkiyeyê ji ber têkiliyê bi serekên mafayê re ji kar tê dûrxistin, wezîr ji ber şewirkariya çeteyan tîn girtin. Heta niha bi hezaran mirov bi destê çeteyan hatine kuştin, lê ji endamên çeteyan kesekî girtî nemaye. Bi tenê Yaşar Öz heye. Ew jî pişî çalakiya xwe ya "welatperwerî" di demeke nîzîk de dê serbest were berdan. Serokê Gişî yê PKK'ê Öcalan wekî berpîrsê kuştina 30 hezâr kesî tê tawanbarkirin, lê Waliyê OHAL'ê idia kiribû ku wan 25 hezâr PKK'yî kuştiye. Heke ew hejmar derew be jî, di nav 30 hezâr kuştiyan de birek PKK'yî û kurdên welatparêz jî hene. Dîsa tê zanîn ku Serokê

PKK'ê dema di sala 1993'yan agirbesta ye kemîn ilan kir, li dora 5 hezâr kesî de şer de hatibûn kuştin, heke bersiveke erêni bo wê agirbeste bîhata dayîn, dê 25 hezâr kesen din nehatana kuştin. Li aliye din Serokê Gişî yê PKK'ê Abdullah Öcalan roja ku gihiş Romayê da zanîn ku ew ji bo vekirina riya diyalogê çûye wê derê. Lî çete û faşist, çavên xwe ji van tiştan re digirin û wekî mirovîn ku bi cezbê ketine, bi ayînên hovane alên İtalyayê û maketên Öcalan dişewitînin. Ew helwesta rayedarê dewleta tirk gotineke û bîra mirov: Hem diz e, hem topiz e. Di tirkî de ji bo vê rewşê "Yavuz hırsız ev sahibini bastırır." tê gotin. Faşist di van ayînên kevneperestiyê de ji malbatên leşker û polisên ku di şer de hatine kuştin, bi kar tînîn. Kes tune ku ji wan re bibêje, bi kuştina Öcalan xwîna ku dirije nasekine, dê zedetir mirov bîn kuştin û bi ihtîmaleke mezin di nav kesen ku bîn kuştin de, dê zarokêwan jî hebin. Gelê kurd ji aştiyê re amade ye, lê xwespartinê ji bi tu awayî napejîrîne û dê heta ku vê rastiyê bi gelê tirk bide fîmkirin li bér xwe bide.

Divê em li hemberî êrişan ci bikin

Ferhengok

aramî: sebr, hizûr**bêhemîd:** istemsiz**beşîn:** têrditî, bi**tecrûbe****bernac:** kone, qur-

naz

berîl: ruşvet**daneger:** bipeyketin**dek û dolab:** fen û

fût

dilsozi: bağıllık**diyarker:** belirleyici**dukar:** goteget (söy-

lenti)

ewlekîfî: güvenlik**feraset:** têghiştin

(anlaysî)

gerdan: qewirandin**gilîz:** girêz (salya)**helwest:** tavır**hestiyari:** hîsi**îspîr (mîr):** çeleng,

qeşeng

jovan: poşman**kariger:** faal, etkin**keşe:** papaz**kinêzêt:** sîsîle**kîzwt:** kînc, cil**lêbezîn:** lêdan,

lêxistin

lewre: çunkî, loma**meyav:** durgun su**mir:** tûjiya ne zêde**nîgargeh:** sahne**penaber:** mülteci**peng:** gîlok (yumak)**peywîr:** wezîfe**rahîl:** raser, rajor**raya gişî:** kamoyu**rîp:** ehleqê gerandî**salîs:** şellaf (yağçı)**sihîfîn:** bêxewîtî**sane:** şahî, şano,

konser hwd.

seyt: tekerlek**şîşpir (jin):** xweşik,

sempatîk

taze: tekerlek**tehn:** provakasyon**tîkîrin:** binxistin,

bêtësîrkirin

teqez: mutlaka**vehesan:** jîfilitîn,

rehetbûn

xîl: govend, dîlan**xîrkîrin:** bazarkirin**xwepêşandêr:** gös-

terici

zinîn: pêçandin

ÇETİN MIZAN

Gelê me di pêvajoyeke dijwar re derbas dibe. Erişen li ser Serokatiyê û gelê me rûdanen bêeman û nedîti ne. Em tu car nikarin ji dijmin dilovanyî bixwazî û dijmin sermezár bikin. Lewre şermezarkirin karê hêzên sîyemîn e. Li şûna şermezarkirinê kar divê, têkoşîn divê, yekîtî divê.

Di van rojên dawîn de ji bilî artêş, çapemenî û saziyên xwe yên din faşistên xwe jî berî kolanan dane. Li hemberî van êrişan berî şermezarkirinê divê gelê me çi bike? Divê ev bê pîrsîn.

Divê gelê me li rojên giran û zehmet bifikire. Li gorî vê tîvdîrên xwe bigire. Her wiha pêwîst e peywira xwe ya welatparîzî berî karên xwe yên şexsî û aborî bîne cî. Divê bê zanîn ku dibe ku em beramberî metirsiyên mezîn jî bimînîn. Jixwe rîxistin û saziyên me kar û barên xwe dimeşîn. Divê gel wan hêzdarîr bike. Her wiha li derveyî saziyan jî yekîtîya xwe çêbike û li hemberî êrişan birêxistinî tevbîgire.

Li taxan li hemberî êrişen kûçikan tevdîrên xwe bigirin. Dema ku kesek an jî malbatêk bi êrîsekê re rû bi rû ma, divê di heman kîliyê de ci bi riya telefonê ci jî bi riyên din hev agahdar bikin û herin ciyê bûyerê. Her wiha der û dorên xwe kontrol bikin. Dibêjin kurd cesûr in, lê cesaret bi serê xwe têrê nake. Heke deh kes bin jî, mirovên kurd

Jixwe rîxistin û saziyên me kar û barên xwe dimeşîn. Divê gel wan hêzdarîr bike. Her wiha li derveyî saziyan jî yekîtîya xwe çêbike û li hemberî êrişan birêxistinî tevbîgire.

divê li ku derê dîbin bila bibin xwe bi hev ve girê bidin û xwe biparêzin.

Ji bo bersivdayinê divê em serî li gelek riyan bidin. Lî divê em ne êrîşkar bin. Tenê di rewşa parastinê de bin. Heke êrîsek li hemberî me pêk hat divê em serî li dadgehîn mafen mirovan, dadgeha Ewrûpayê bidin. Divê her mirovek û saziyek li warê xwe xwedî peywîrek be. Em dizanin ku ev gurgeboz nikarin pêka kurdan binin. Lî divê neyê jibîrkirin ku

dewlet li pişta wan e.

Di van rojên dawîn de kustinê kiryar nediyar dîsa dest pê kirine. Bo nimûne, li Ezexa Şîrnexê Ahmet Oral. Dibe ku dîsa planen 92 û 93'yan têxin mazetê. Gelê me di vî warî de xwedî tecrûbe ye. Divê li hemberî êrişen wiha tîvdîr bêne girtin. Gel li taxan ji hev haydar be. Pêwîst be bi dorê nobedarı bê girtin. Dema ku büyereke wisa rû da, divê mirov li peykuje bîkevin, wî bigirin û çavtîrsandî bikin.

Bila kes nebêje tiştek bi min nayê. Divê neyê jibîrkirin ku li ba dewletê kurd giş tawanbar in û wê dora her kesî bê. Gelek kurd bo aboriya xwe difikirin, avahî û kargehan çedîkin. Lî di rewşa ser de metirsîya ji dest çûna wan heye. Divê kurd li gorî rojên tevkujîyan bifikirin û aboriya xwe li gorî rewşike wisa saz bikin û li rojên teng bifikirin.

Ger em bêtevdîr û rîxistin bin û ji sazî û partîyen xwe dûr bin, dijminê me yeko yeko winda bike û me ji hev bela wela bike. Serkeftin û azadî nîzîk e. Lî bo vê pêwîst e em yekîtya xwe pêk bînîn, xwe bidafînin têkoşînê. Nêxwe em dê di bin potînê Jon-tirkan de biheciqin.

Ji Serokê Giştî yê PKK'ê Öcalan paketa çareseriye: Kurd bo şer jî bo aştiyê jî amade ne

S erokê Giştî yê PKK'ê Abdullah Öcalan bi riya parêzeren xwe li ser çareseriya kêseya kurd bo rasa giştî paketeke çareseriye ragihand û daxwaza otonomiyê kir. paketa ku ji 7 xalan pêk tê, li Hotel Internationala ya li Romayê roja 25'ê sermawezê ji aliye parêzeren Öcalan Culiano Pisapia, Lunghi Sarageni û berpîrsê ERNK'ê yê Ewrûpayê Akif Hasan ve, bi civîneke çapemeniyê hate ragihandin. Çapemniya cîhanê bo civîne eleqeyeye mezin nîşan da. Lê medyaya Tirkîyeyê di wesanen xwe de behsa vê pakete nekir.

Kurd bo şer amade ne lê daxwaza me aşti ye

Di paketa çareseriye de Serokê Giştî yê PKK'ê Abdullah Öcalan bi awayekî tund li ser pêdiviya aşîf û diyaloga siyasi rawestiyaye. Öcalan, li ser bin geha xalén di pakete de diyar dike ku gelê kurd hem berdewama têkoşina çekdarî û hem ji aştiyê dixwaze. Lê ew dê aştiyê hilbijîerin û di rojên pêş de wê di kongreya xwe ya şesemîn de vê yekê binirxînin. Öcalan, di daxuyaniya xwe de balê dikişine ser agirbesta dawîn û dide zanîn ku ew ne alîgirê şîdetê ye û wiha dibêje: "Aliyê tîrkan ji ber ku hebûna kêseya kurd napecjîne, min bi terofizmê tawanbar dike. Lê ya rastin kêseya kurd heye. Li Tirkîyeyê kurd qurbanen jenosideke xedar in. Tirkîye her daxwazeke li ser naskirina nasnameya kurdî diçewisine û girtinê giştî pêk tîne. Ev yek ne tenê daxuyaniyen min in. Ewrûpa ji van yekan diyar dike."

Serokê Giştî yê PKK'ê Abdullah Öcalan di daxuyaniya xwe de balê dikişine ser penaberîya kurdan û diyar dike ku înkarkirina kurdan li ber çavê herkesi tê kirin, vê yekê ji rê li ber koçberiya kurdan a ber bi qeraxên İtalyayê ve vekiriye. Öcalan di direjâhiya daxuyaniya xwe de wiha dibêje: "Me ji bo vê yekê serî hilda. Me gund û mirovîn xwe parastin. Di vî şerî de bi hezaran mirovan jiyana xwe ji dest dan. Piştî ku me agirbestilan kir, em bêhtir nêzîki çareseriye bûn. Ji bo lidarxistina konferansike navneteweyî têkilî bi hêzîn politik û şexsiyetîn li İtalyayê re hate danîn û biryar ji hate girtin. Lê piştî ku hikûmeta Yilmaz hate ser kar, her tişt guherî û bû wekî berê." Di daxuyaniya xwe de Öcalan dide xuyakirin ku bo çareseriya kêseya kurdî yan ew dê li serê çiyan bimana û şerê xwe bidomandana yan ji wê bang li Ewrûpayê bikirana. Ew, di de zanîn ku wan bo aştiyê xala duymîn guncaw dîtine û ji ber wê yekê ji Ewrûpa tercîh kirine. Öcalan di paketa çareseriye de daxwaza piştigiriye ji İtalyayê dike û dixwaze ku ew piştigiriya peşnûmaya (tasarı) wî ya bo çareseriya kêseya kurd bike.

Öcalan, di dawiya daxuyaniye de balê dikişine ser pêdiviya destpêkirina diyalog û pêvajoya polîtik û wiha dibêje: "Divê ev pêvajo, di bin çavdêriya Yekîtiya Neteweyan û Yekîtiya Ewrûpayê de were meşandin. Bi vê riye, dê hem di naybera gelê tîrk û kurd de aşti û her wiha li Ewrûpayê û li Derya Spî ji aramî û ewlehiyê pêk were."

Piştigiriya navneteweyî her zêde dibe

Piştî ku Serokê Giştî yê PKK'ê Abdullah Öcalan cû Romayê, ji aliye dewleta tîrk ve gelek senaryo hatin honandin. Lê li gorî rûdanen dawîn, piştigiriya gelê kurd a bo Öcalan li seranserê cîhanê û ji helwesta Ewrûpayê tê dîtin ku ev senaryo di avê de cûne. Ji bilî PDK'ê hemû hêzîn Kurdistanî, hezîn çepgir ên Tirkîyeyî, yên li Rojhilata Navîn hem ji yên li Ewrûpayê piştigiri dane helwesta Serokê Giştî yê PKK'ê Abdullah Öcalan. Digel van rûdanen, ji her aliye Ewrûpayê, di seri de Papa piştigiriya xwe eşkere kir û daxuyand ku divê kêseya kurdî bi diyalogên polîtik bê çareserkirin. Serokê Yekîtiya

Paketa çareseriye

Serokê Giştî yê PKK'ê Abdullah Öcalan daxwazîn xwe wiha rez kirene.

- 1- Li dijî herêmîn kurdan rawestandina operasyonên leşkerî.
- 2- Pêkanîna vegera kesen ku ji cih û warêن xwe hatine koçberkirin.
- 3- Rakirina sîstema cerdevaniya gundan.
- 4- Bêyî xerakirina sînorêن Tirkîyeyê, ji bo herêma me dayina otonomiye.
- 5- Tîrk xwedî ci mafê demokratik bin, bo kurdan ji dayina wan mafan.
- 6- Bi awayekî fermî naskirina çand, ziman û nasnameya kurdî.
- 7- Pêkanîna pluralîzmê (pirengî) û azadiya olî.

Ewrûpayê yê Serdemî û Serokomarê Fransayê Jacques Chirac, Rêxistina Sosyalist Enternasyonal, ETA û Sinn Fein'ê ji piştigiriya xwe eşkere kirin. Dîsa li Yewnanîstanê digel parlementer û rêxistinê sivil ên demokratik Sekretê Giştî yê PASOK'ê ji piştigiriya xwe ragihand.

Helwesta Tirkîyeyê

Digel rûdanen dawîn heta niha di helwesta dewleta tîrk de tu tiş neguherî. Berevajî vê yekê ligel hemû piştigiriya Ewrûpayê ya bo çareseriya kêseya kurd, dewleta tîrk xwe li ker û koriyedatîne. Berî vêga bi demeke kurt Serokomarê Tirkîyeyê Süleyman Demirel

Parêzeren Serokê Giştî yê Culiano Pisapia û Lunghi Sarageni Paketa Öcalan a ji bo çareseriya kêseya kurd ragihandin.

çû Avusturyayê û li ser pirsekî wiha got: "Li Tirkîyeyê kêseya kurd nin e, kêseya terorê heye." Dîsa Demirel da xuyakirin ku bila kes bi wan re qayisê neksîne lewre artêşa wan pisportirin artêşa cîhanê ye. Ligel van daxuyanîyan rayedarên dewletê li xwe mikur ji tîn. Bo mînak Cigirê Serokwezîrê Tirkîyeyê Bülent Ecevit da zanîn ku, Tirkîye di warê siyasi de li hemberî PKK'ê têk çûye.

Li aliye din hin partiyen ku berê li ser kêseya kurd xwedî zimanekî nerm bûn, vê dawiye bi zimanê şerxwazan diaxivin. Li ser vê yekê rojnameger Cengiz Çandar wekî nimûne helwesta Partiya Faziletê da û got ku her kes di de ber dilê kîtleyen ku dîn û har bûne.

M. Kaynak: Ez Tirkîyeyê fêm nakim

Der barê vê yekê de em bi Mahir Kaynak re axivîn. Wî ji da zanîn ku ew politikaya Tirkîyeyê fêm nahe û got ku ew ne bawer e Tirkîye bo kurdan xwedî politikayeke çareseriye be. Kaynak, politikaya Tirkîyeyê bo me wiha nirxand: "Kêseya ku tenê bi Tirkîyeyê ve girêdayî bû, iro hemû dinya nîqaş dike. PKK'ê dixwest xwe bike tevgereke siyasi. Di vî warî de gavên berbiçav ji avêtin. Li ber siyasibûna PKK'ê tu asteng neman. Welatên Rojavayî, wê hetta hetayê piştigiriya kurdan bikin. Çûyîna Romayê ya Abdullah Öcalan ji pozitif e. Dewleteke ku ji PKK'ê hez neke ji, piştî vê yekê li dijî kurdan helwesteke negatif nîşan nade. Dewleteke ku piştigiriya kurdan neke ji mecbûr dimîne ku piştigiriya wan bike. Ev qezencek e. Ji ber politikaya Tirkîyeyê ez gêj bûme. Baş e, me fêm kir ku tu li dijî PKK'ê yi. Lê tu hemû muxalifan ji diçewisîn. Ew muxalif li dijî PKK'ê be ji tu diçewisîn. Ev ne politika ye."

Balkêş e wekî Mahir Kaynak ji diyar

dike, li ser kêseya kurd sebra Tirkîyeyê bi kesi re nayê. Bo nimûne kovara Aksiyonê, ku xwe nêzîki helwesta dewletê dike, di hejmara xwe ya dawîn de li ser çûyîna Öcalan a bo Romayê dosyayeke berfireh amade kiriye. Di pêşgotina kovarê de ligel Serokê DKP Şerafettin Elçi ji hevpevînek hatiye kiri. Elçi, bi awayekî şas û metelmayî dide zanîn ku, her çiqas ew ne li dijî dewletê ne ji, dewletê ji bo partiya wan ji bîryara girînê daye. Elçi, piştî ku dide ber dilê dewletê, li ser pirsekî diyar dike ku, ji bo çareseriya kêseya kurd dewletê ji bilî PKK'ê tu alternatif nehiştine.

Atatürk ji demekê "terorîst" bûye !

Li aliye din nûçeyeke ku ji aliye ajansa dewleta İtalyayê ANSA'yê ve hate ragihandin balkêşıya dîrokê tê dide xuyakirin. Li gorî ajansê, dewleta İngîliz di navbera salên 1918 û 1923'yan de Atatürk bi navê 'Terorîst M. Kemal' i-lan kiriye û loma ji wî, bo standina statûya siyasi serî li İtalyayê daye. Dîsa bi pey nûçeya ajansê Atatürk ji aliye İngîliz û Fransızan ve wekî terorîsteki tê nasîn. Wê demê ligel vê yekê Atatürk dîsa ji xebatên xwe yêni siyasi heta Komara Tîrk ava bike li İtalyayê didomîne. Tê ragihandin ku wê demê (1920) Wezîrê Karê Derve yê İtalyayê Carlo Sforza di dayina mafê penaberîye de bo Atatürk geleki alîkarî kiriye. Her wiha ajansa ANSA'yê dide zanîn ku Tirkîye ji aliye terorîsteki ve hatiye dameziran din. Lê ew iro dibêjin em bi 'terorîstan' re rûnanin.

PKK berî vê bi 20 salan ava bû.

“Me digot qey ew dîn in”

Diyar e li ser dîroka PKK'ê gerek gotar, pirtûk û nivîs hatine nivîsin. Di 20 saliya PKK'ê de me xwest, bi kurtahî li ser xalê dîroka PKK û yên ku zêde nehatine vekolandin, rawestin û ji bo xwendevanê xwe bidin ber ronahiyê.

“Me digot qey ew dîn in. Gava ez serê sibê rabûm nimêjê, li çiyê min şes kes dîtin. Di wê sermayê de min nikarîbû desmêjê bigirim, ew bi şev li derive diman û li ser keviran radiketin. Her gav xorkekî dirêj û ne qelew serkêşî dikir. Carna ew didan sekinandin, kevir û çiya nişanî wan didan û tişt ji wan re digotin. Dû re me bihîst ku ew serokê wan bû. Yanê ew APO bû.”

Zilamekî şest salî dîtinê xwe yên der barê pêvajoya avakirina PKK'ê de bi van gotinê jorîn dianî zimên. Erê, PKK di sala 1978'an de hate damezirandin. Heta damezirandinê çi zehmetî kişandin? Çawa hatin vê rewşê? Di kîjan pêvajoyan re derbas bûn? Ev pirs hêjâyî lêkolînê ne.

Serdema Girtîgehê

Di salên 1970'yi de têkoşîna çepgirên tirk bi pêş dikeve. Serokê Giştî yê PKK'ê Abdullah Öcalan ji tevlî konferansên Mayir Çayan û kesen weki wî dibe û di bin bandora wan de dimine. Dû vê konferansê, ku li SBF'ê (Siyasal Bilgiler fakültesi) çêbû, Öcalan zêdetir ber bi têkoşînê ve çû. Dû van salan, heta girtina Deniz Gezmiş, İbrahim Kaypakkaya û qetilkirina Mahir Çayan ew sempatîzanê wan bû. Bi qetilkirina Mahir Çayan û hevalên wî re, li Siyasalê boykotek, ku Abdullah Öcalan ji tê de bû, pêk hat. Vê boykotê ji-yana Abdullah Öcalan guherand. Piştî boykotê di 7'ê avrêla 1972'yan de tê girtin û wî dişinîn Girtîgeha Mamakê ya li Enqereyê. Heft mehan li vê girtîgehê dimine. Di vê pêvajoyê de têkçûna rîxistînê çepgir ên Tirkîyeyî dibîne. Abdullah Öcalan vê rewşê wiha tîne zimên: “Gava ew hatin girtin û ketin zindanê,

girtin, ci pêwîst be ez ê bikim. Rêxistin pêwîst be rêxistin, partî pêwîst be partî têkoşîn pêwîst be têkoşîn.” Li ser vê dîtinê Yalçın Küçük wiha dibêje: “Ên me jî gava ji zindanê derdikevin, ji bo ku careke din neyên girtin, destê xwe ji her tiştî dişon.”

Di van salan de gelê kurd bi her awayî hatîbû çewsandin û bi giştî ji kurdbûna xwe ne haydar bû. Lê Abdullah Öcalan bi

paş de kişandin. Di civînê de Serok Apo li ser bipêşxistina têkoşînê û birêxistin-bûnê, sekînî. Xeynî van çend peyvan ci-vîn zêde birêxistinî û xurt nîn bû.”

Internasyonalîstiyya PKK

Her çiqas Öcalan di vê civînê de xwestiye ji bo avakirina rîxistînê komeke saz bike jî, hetanî 76'an zêde li ser rîxistînê kurd nesekinî. Jixwe

tinîn kurdan rapêçin, di sala 1976'an de pêngavek pêk anîn û di vê salê de ber bi girseyibûnê ve çûn. Di sala 1976'an de sempatîzanê Halkın Kurtuluşu Fevzi Aslan soy ji aliyê faşîstan ve hate qetilkirin. Ji ber ku ew rîxistin xwedî lê derneket, PKK'yî lê xwedî derketin û ew birin li Sûrûçê defin kirin. Abdullah Öcalan vê çalakiyê wiha şirove dike: “Ji ber ku kurd bû em lê xwedî derketin û me bir ew bi-

Öcalan li salên 80'yi ligel hevrîyê xwe tê dîtin

derketina ji zindanê re rewşa gelê kurd baş dibîne û xebatê xwe zêdetir dike. Di avrêla 1973'yan de di civîna li ber Baraja Çubukê de pêwîstiyya têkoşînê zêdetir xwe dide der. Şes kes tevlî vê civînê dibin. Di vê civînê de A. Haydar Kaytan û Serokê Giştî yê PKK'ê Abdullah Öcalan amade ne. Xeynî Abdullah Öcalan û A.

“Me digot qey ew dîn in. Di wê sermayê de min nikarîbû desmêjê bigirim, ew bi şev li derive diman û li ser keviran radiketin. Her gav xorkekî dirêj û ne qelew serkêşî dikir. Carna ew didan sekinandin, kevir û çiya nişanî wan didan û tişt ji wan re digotin. Dû re me bihîst ku ew Apo bûye.

min di rûyê wan de têkçûn û binketin dît. Encama ku min jê derxist ev bû: Bêyî bingehêke xurt, domdarbûn û rîxistînbûneke xurt, ev doz naçe serî. Dîsa min rûyê leşkeriyê ji baş dît.”

Dîsa Serokê Giştî yê PKK'ê hestêne xwe yên piştî derketina ji zindanê di hevpeyîneke ligel Yalçın Küçük de wiha diyar dike: “Gava ez ji zindanê derketim, min got: ‘Ji bo ku ez careke din neyêm

Haydar Kaytan, çar kesen ku wê çaxê tevlî civînê bûne ji têkoşînê dûr dikevin. Her çiqas hînek kes dibêjin: “Di wê civînê de Cemil Bayık, Mazlum Doğan û hevalên wan ên wê demê hebûn” jî, di hevpeyînekê de A. Haydar Kaytan civînê û rewşa hundirin a civînê wiha dide xuyakirin: “Wê çaxê Serok Apo, em li hev kom kîrin. Xeynî min û Serok Apo çar kesen din ji hebûn. Ew çar kesen din, ku tevlî civînê bûn, di heman kîliyê de xwe ji têkoşînê

MİT'a tirk ji di wê demê de bîryareke se-rerast nade, ku ew ji bo gelê kurd têdiko-şe an ji bo gelê tirk. Bi pey vê civîna ku li Bendava Çubukê pêk tê, Abdullah Öcalan li Enqereyê bi navê ADYÖD (Ankara Demokrat Yüksek Öğrenim Derneği) komeleyekê ava dike û di vê komeleyê de têkoşîna xwe didomîne. Di sala 1975'an de bi girtina ADYÖD'ê re xebata xwe ji bo têkoşîna gelê kurd gurtir dike.

Di vê pêvajoyê de helwesta Înternasyonalîst ya Öcalan xwe dide der. Ev fera-setâ Înternasyonalîst, di kadroyênu ku li der û dora Öcalan kom dibin de jî, xwe dide der. Wekî Kemal Pir dibêje: “Heta Şoreşa Kurdistanê çenebe, Şoreşa Tirkîyeyî çenabe” û her wiha gotinê Haki Karer mînakêñ herî berbiçav in. Dîsa di roja iro de bi derketina Öcalan ya bo Ewrûpayê Înternasyonalîstiyya PKK'ê berbiçavtir dike. Dîsa di nava PKK'ê de hebûna gerîlayêni ji gelén cuda, vê rastiyê ispat dike. Her wiha çalakiyâ xwefedayî ya gerîlaya ARGK'ê Fatma Özzen (Robbin), ku di 17'ê meha kewçêra 1998'an de li Çolemêrgê hate lidarxistin ji mînakeke baş e. Lewre Özzen bi eslê xwe ereb bû.

Dîsa Abdullah Öcalan û hevalên wî ji bo ku tevahîya neteweya kurd û rîxis-

nax kir. Çalakiyê ciddî û politîk bû. Girseyek mezin hatibû. Hînek ji me hatin girtin. Dû re me kom şandin Kurdistanê.”

Civînê berî avabûnê

Di avrêla 1977'an de sefera Kurdistanê dest pê dike. Ev sefer Qers, Aşîn, Dêrsim, Çewlik, Amed û Dîlokê digire nava xwe. Ev sefera ku li seranserî Kurdistanê pêk tê, dawleta tirk ditîrsîne. Ji ber ku ev kom civînan çedîkin lewre li her derê bi dilgermî tê hewandin û hejmara APO'ci û dilxwazên wan her diçê zêde dibe. Ev civînê, ku her carê bi besdarya 50–60 kesî pêk tê, di 15'ê meha gulanê de bi dawî dibin. Öcalan li ser civînan jî wiha dibêje:

“Bi iştîmaleke mezin MİT'ê li van civînan temaşe dikir. Di dawiyê de Haki Karer li Dilükê şehît bû. Em tîrsîyan, me got vaye bîryara îdamâ me rakirin.” Her çiqas êrîşen dewletê tevî hêzên xwefiroş, li ser wan PKK'ê zêde bûn û bi destê Stêrka Sor Haki Karer hatibe qetilkirin jî, wan dest ji têkoşîna xwe nekişandin. Her wiha ji bo pêşerojê xebatê xwe domandin û ji bo layîqbûna şehadeta Haki Karer bîryara avakirina PKK'ê dan. (Dê bidome)

Rêzimanê kurmancî

SAMÎ BERBANG

- Wane 40 -

Têgihêñ rêzimanî

Bilêvkirin: Telafuz etmek**KitandinHecelemek:** Peyv kîte bi kîte çawa tê parçekirin wê nîşan di-de.**Rastnîvis (İmla):** Awayê nivîsan-dina peyv nîşan dide. Celadet Bedirxan jê re vekît dibêje. Tirk "im-la"ya erebî bi kar tînin.**Serastkirin (tasîh, redaksiyon):** Nivîsek dema bê xwendin û çew-tiyen rêzimanî û rastnîvisî bêr rastki-rin, ji vê yekê re serastkirin tê gotin. Ji ber ku di kurmancî de du deng-darêñ wekî hev nayêñ ba hev yanî di kurdî de "sedde" nîñ e, peyva "ser-rast" dibe serast.**Rengdêr (hevalnav)Sifat:** Tişte ku çawatiya navan nîşan dide ango rengê navdêre didêre rengdêr e. Hînek zimanjan jê re hevalnav dibêjîn, di soranî de jê re awelnañ tê gotin. Tirk "sifat" a erebî bi kar tînin.**Rengdêrên xwerû-Sade sifatlar:** Ev cure rengdêr ji aliye bastûra (bun-ye) xwe ve tu qertaf nagirin, mirov nikare wan parce bike. Bi tenê ji hêmanekê pêk hatine. Bo nimûne, peyvîn baş, qenc, dema navdêrekê bi me bidin nasîn rengdêrên xwerû ne.**Rengdêrên hevedudanî-Birleşik****sifatlar:** Ev cure rengdêr ji çend hêmanan pêk tê, hêmanek ji wan, xwediye wateyeke serbixwe ye, lê dema ew têñ nik hev, wateyeke nû didin navdêre. Bo nimûne: Pozbilind. Rengdêrên pêkhatî-**Türetilmiş sifat:** Ev rengdêr ji ji çend hêmanan pêk tê, lê hin hêman bi serê xwe, ne xwediye tu wateyê ne, ew paşgir an ji pêşgir in. Wekî: ba/w/i

Cureyên rengdêran

Rengdêrên rewşê-Nitelik sifatı: Mirov dikare jê re rengdêrên çawa-niyê ji bibêje, ji ber ku çawatiya navdêre nîşan dide. Ev cure rengdêr di binyata xwe de rengdêr in, lê cu-reyên din ên rengdêr di binyata xwe de ne rengdêr in, bi tenê dema dikevin ber navdêran, wan bi me didin nasîn, dibin rengdêr.**Rengdêrên şanîdanî-İşaret sifatları:** Ev cure rengdêr dikevin ber navdêran û wan şanî mirov didin, ji ber vê yekê jê re rengdêrên şanîdanî hatine gotin. Her wekî berê ji hate gotin ev cure rengdêr di rastiya xwe de cînavkên şanîdanê ne. Lewre ji te-vî rengdêr ji birêñ hevokê yêñ negu-herbar in ji. Ew dibin du bir; yek ji

wan ditewe û bi xwe navdêrên pişti xwe ji ditewine, yê din din ji natewe.

Rengdêrên jimarîn-Sayı sifatla-ri: Ev rengdêr ji di bingeha xwe de jimarnav in, dema dikevin ber navdêran dibin rengdêr.**Rengdêrên pirsîyarî-Soru sifat-ları:** Ev rengdêr ji di binyata xwe de cînavkên pirsîyarî ne, lê dema ku dikevin ber navdêran û pirsîn ku navdêre bi mirov didin nasîn dikan, dibin rengdêrên pirsîyarî.**Rengdêrên nebinavkirî-Belirsiz sifatlar:** Cînavkên nebinavkirî dema dikevin ber navdêran dibin rengdêrên nebinavkirî.**Pileyên rengdêrê-Sifat derecele-ri:** Di kurdî de rengdêr sê pile ne.**Pileya yekemîn-Birinci derece:** Heke rengdêrek bi serê xwe bikeve ber navdêre, çawatiya wê nîşan dide, lê radeya çawatiya wê bi alîkariya hînek qertaf û rengdêrên jimarîn û ne-binavkirî derdikeye holê. Dema mirov dibêje: 'hevalê qenc', ne diyar e ka çiqas qenc e. Ew pileya xwerû ye.**Pileya rûberîn-Karşılaştırma derecesi:** Dema mirov navdêrekê bi tiştekî din re bide ber hev wê demê, pileya rûberîn derdikeye holê. Pileya

rûberî ji alîkariya qertafa /tir/ û hinek rengdêrên nebinavkirî yêñ wekî "hî-nekî, gelekî, pir, hebekî, piçekî û hwd." yan ji rengdêrên jimarîn: "du caran, sê qatî, Çar gavan, du tiliyan, deh metroyan û hwd."

Pileya berztirînEn üst derece:

Ev pile di tirkî de bi peyva "en" tê nîşandayîn, di almanî de jê re superlatif tê gotin. Di nava çend tiştan de tiştê ku bi taybetiye xwe di ser hemûyan re ye, bi alîkariya vê pileya rengdêrê tê destîşankirin. Di kur-mancî de bi alîkariya qertafa /tirîn/ û peyvîn "herî", "tewrî" têñ nîşanda-yîn.

HokerZarf: Her wekî çawa rengdêr navdêre bi me dide nasîn, hoker ji lêkerê bi mirov dide nasîn. Mirov bi alîkariya hokerê awayê pêkhatina kar fêm dike. Ji aliye dem, alî û cih ve ji sergihayî dike. Ji ber sedema ku me li jor şirove kir, ji ho-kerê re "hevalkar" ji tê gotin.**Hokerên çawaniyê:** Ev cure ho-ker, awayê pêkhatina kar nîşan dide, ew peyv dema dikevin ber navdêran dibin rengdêr, dema dikevin ber lêkerê ji dibin hoker. Bo nimûne peyva "bilind" dema tiştekî nîşan bide rengdêr e. Wekî "dara bilind" lê dema awayê kar nîşan bide hoker e, wekî "bilind firiya".

Pêvajoya ku em tê de ne

MAHMUT KILINÇ

Erişa dewleta tirk a li ser Sûriyeyê û bi derketina Serokê PKK'ê Abdul-lah Öcalan ji Rojhilata Navîn, ji bo gelê Kurdistanê pêvajoyeke nû dest pê dike. Wekî me, ev ji bo dewleta tirk ji gi-ring e. Dewleta tirk, li hemberî vê êrişa nû, ji iro pê de gelo wê ci politikayê bi-meşîne? Helwesta siyaseta kurdan dê çawa bibe?

Derketina Öcalan, bi taybeti ji bo PKK'ê, bi giştî ji bo tevgera bakurê Kur-distanê, wê gelek bûyerên gi-ring derxîne. Jixwe ji destpêkê heta iro, di demeke gelekî kin de, wekî ku em dibînîn bûyerên gelekî balkêş ji diqewimin. Heta ev tevli-hevi hebe, dê guherandinênu ku dewleta tirk negîhiştiye, ku hesabê wan bike wê derkevin. Dewleta tirk, dixwaze xwe wekî dewletênu ku hesabê hemû faktoran dikan û dûr û dirêj difikirin, bide naskirin. Wekî pêvajoya ku bi êrişa li ser Sûriyeyê dest pê kiriye, gelek caran rê li ber xwe şas dike. Iro hem li derve hem ji li hundir, di gelek mijaran de ketiye tengasiyêne mezin û râ li ber xwe xira kiriye. Bi êrişen ku di-

be ser saziyên kurdan ji, wahşeta xwe eş-kere dike.

Ji bo gelê kurd, bi her awayî têkoşîna neteweyî ronahî ye. Anglo, di warê navneteweyî de, bi taybeti ji bo PKK'ê, bi giştî ji bo tevgera Bakur hinek nirxandinê nexweş hene. Ev dîtin û şirove li ser agahiyan ne objektif û biteref têne kirin.

Dewleta tirk di warê navneteweyî de li dijî têkoşîna neteweyî û ji bo lomekirina wê, hemû imkanen xwe bi kar tîne.

Bi çuyîna Öcalan a bo Italyayê re, têkoşîna neteweyî ya li Bakur di nav rojeva siyaseta dînyayê de cîhekî gi-ring stand. Ji imaja ku dewleta tirk bi hezar derew û bi pereyên gemarî lê bar kiribû, li ser navê têkoşîna neteweyî, ber bi pejirandineke bi navê Têkoşîna Rizgariya Neteweyî ve gav diavêje. Jixwe dewleta tirk ji, li hemberî vê rewşê ketiye nav xemgîniyeke mezin û dest bi êrişen li ser saziyên kurdan dike. Dixwaze heyfa xwe ji wan saziyên sivil hilîne.

Heta ez dikarim bêjim avakirina plat-formeke navendî ya neteweyî, wekî eniya neteweyî, careke din hate ber çavan ku gelekî pêwîst e. Bi taybeti ji, ji bo pêvajo-yeke siyasi û di nav siyaseta dînyayê de, ev pîvanek e.

Ji bo karê diplomasiya kurdan ji, der-fetên pirtir û gi-ringtir derdikeyin. Çembera ku li dor PKK'ê hatibû kişandan, bi derketina van derfetan û meşandina

karûbarê siyasi û diplomasîyê, wê rabe û şûna xwe bide pêwendiyê bi ber. Jixwe dewleta tirk dixwest ku Öcalan ji Rojhila-ta Navîn derkeve, lê neçe Ewrûpayê. Wi-sa tê xuyakirin ku hesabê Ewrûpayê neki-ribû. Pişti ku dewleta Italyayê ji bo iade-kirina Öcalan, bersivek negatif da dewleta tirk, êdî ew ketine qida ku Öcalan bi dizi bişînin welatekî, ku wekî marjinal tê nas-kinin. Heta, teklifîn aborî ji dikan; bi eske-re tehdît, bi dizî ji teklifîn bertilan.

Vê pêvajoyê tiştekî din ji eşkere kir. Careke din eşkere bû ku bêkesiya kurdan dibe sebeba gelek tiştîn xeter û giran. Bi nîvîştgiriya Serokwezîre Italyayê D'Alema, ji aliyekevî ve tevgera kurdan kete qonaxake bilind û cîhekî gi-ring stand, ji a-liyê din ve ji di hezar babetan de rezîliya dewleta tirk eşkere kir. Eşkere ye ku ger hinek dewlet ji piştgiriya dewleta tirk dest bikişînin, hem ew qas êrîş nabin, hem ji ji bo çareseriye gav dê werin avêtin. Hel-westâ Italyayê, pêwîstiya siyaseta navneteweyî da ber çavan.

Di politikaya faşist a dewleta tirk de du faktörên gi-ring hene. Yek, desteka navneteweyî, bi taybeti ya DYAY'ye, ya din hevkariya hinek kurdan. Ger ev herdu faktor nebûna, dewleta tirk nedikaribû ku ew qasî xirabî û gemariyê bike. Qencyek heye ku ev her du destek ji roj bi roj kêm dibin.

Mustefa Elos (Şêxmûs)

Axa miçiqî û her tenek xweliya wê, di nava xwe de diteqî, awirêñ wê melûl û hêstirêñ wê bêav mabûn. Tiştek dixwest! Tiştek dixwest ji bo tovê zerik, yê ku ji berbanga mirovahiyê de di nava cergê xwe de veşartibû, bîpişkivîne. Xweliya neçar! Roj bi roj ji dar û gihayêñ ku her dem rûyê wê şîn dikirin, gul û nêrgizên ku bêhna xwe bi wan vedikirin, hilma xwe ya dawiyê distandin. Tiştek dixwestin ku darêñ ku pelên xwe weşandibûn; wan bi şaxenê xwe ve bêriya çûk û teyrikan kiribûn. Mîna ku bi ser rewşa xwe de bigirîn wişa çiqîrlût û stûxwar bûbûn... Tiştek dixwest, da ku fêkiyan bidin....

Her tişt bêrih û bêagir mabû. Her tişti û her kesî tiştek dixwest: Xwîn, rih, jîyan û çek dixwestin....! Jixwe“ Rih, jîyan, çek pîroz in.” Pişti ku tav ji Cû-

Hevalê Şêxmûs (Mustefa Elos) jî li ser axeke wiha dijî. Wî, gotina Zeredeşte Kal başebaş fêm kiribû. Lî ji bo ku xwe bigihîne Mirovê Mezin, dil û mêjiyê xwe vekiribû û mîna evîndarekî dilibibirin, berê xwe dida fîkr û ramanê Serokatiyê. Teví ku alewî bû, li cem dilê wî her kes yek bû. Lewma pê dizanî ku her Kurdistanîyek şer û piling e. Lî ev yek, dema rihe mirov bi Zeredeştiyê were paqijkirin, bi ezmê Hz. Eli were dagirtin û bi zanebûna Zeredeşte Hemdem were xemilandin, mimkûn e.

Xwendin ji xwe re kiribû kar

Hevalê Şêxmûs dil kiribû bibe xizmetkarê bax û bostanêñ Welatê xwe... Bibe notirvanê çûk, xezal û bil-

Hevalê Şêxmûs di destpêka sala 1991'an de, pişti ku li Akademiya Mahsûn Korkmaz dewreyek perwerdehî dît, cardin vegeeria Efrînê. Lî ew ketibû taya çûyina bakurê welêt, da ku tola Nûrî Dêrsimî hilde. Ew, heya tîrmeha 1992'yan li Efrînê ma. Piştre derbasî bakurê welêt bû. Wî, di mercen herî dijwar de jî xem nedixwarin û pêşengiya hevalêñ xwe dikir.

wîn bala gel dikişand û gel ji ber kesayetîya wî, bêhtir bi Partiyê ve dihate girêdan.

Malbata Hevalê Şêxmûs malbateke welatparêz bû û alîkariya tevgerên Kurdistanî kiribû. Dema agirê Mazlum û çaran teví rihe wî bû, rihe wî paqijtir û bi hêztir bû. Heriya sar bi agirê dilê xwe germ dikir. Her diçû çavêñ wî ji ber pir xwendinê jar û lawaz dibûn. Lî ji ber birîna dilê xwe pêjna vê yekê nekiribû.

Hevalê Şêxmûs zarokatiya xwe bêdê, sêwî borandibû. Lî dema Dayika Mezin nas kir, bi dilgermî berê xwe da wê. Hevalê Mustefa bi zanebûna xwe ya ku ji perwerdehiyê wergirtibû, dîtin û ramanê Serokatiyê di nava gel de diçandin. Li aliyê din ji xebata reformistên kurd gelekî aciz dibû. Çawa ku kula hozzanê nemir Mihammed Şêxo Felek bû, kula Hevalê Şêxmûs jî reformistên kurd bûn. Her tim şerê wan dikir û bi zimanekî tûj û jixwebawer bêwestan û rawestan li dijî reformisttan radibû. Lewre bûbû tirs û sawa dilê reformistan.

Dema Akademiye

Hevalê Şêxmûs radikalbûna xwe ji baweriya alewîtiyê wergirtibû. Lî bi vî awayî xebata wî neçû serî. Piştre dema radikalbûna xwe bi zanistiya Partiyê xemiland, bi berpirsiyariyeke mezin karûbarê xwe gerand û bi awayekî serketî bir serî. Dema xebatê, alîkariya hevalê xwe dikir û her wiha jî ji wan daxwaza alîkariyê kir. Ew, miroveki dilovan û sergiran bû. Lewma her kesî hez jê dikir.

Hevalê Şêxmûs di destpêka sala

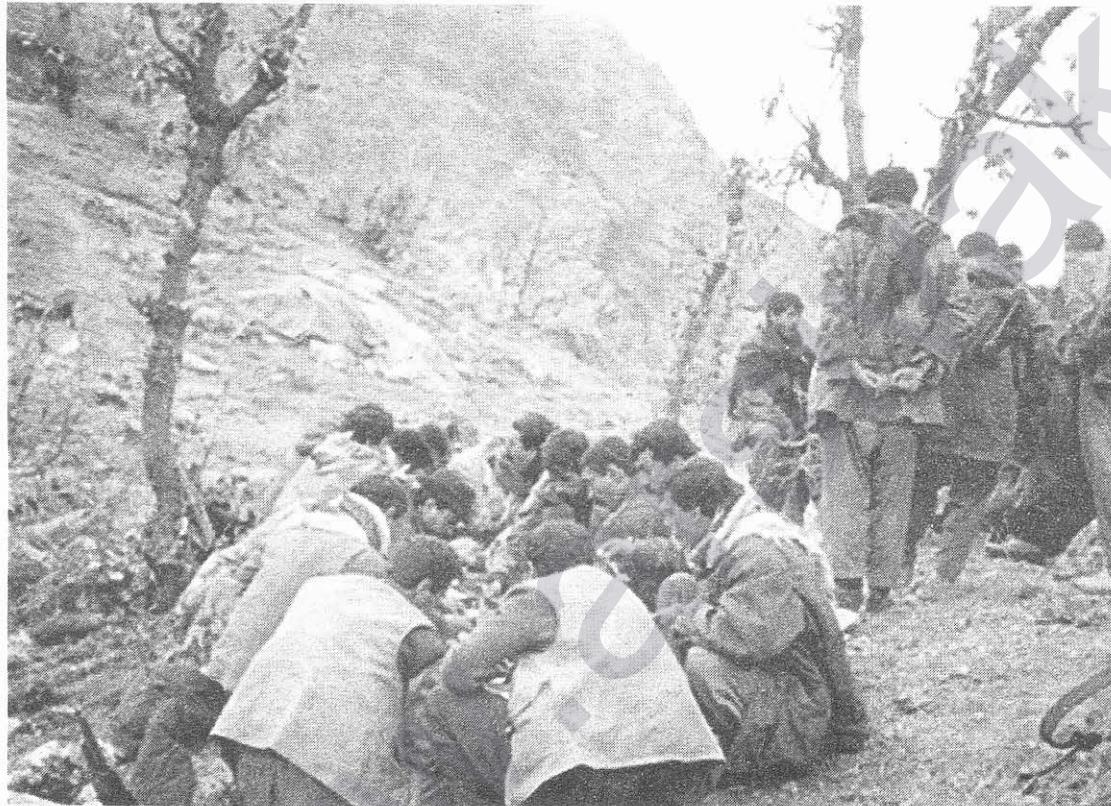
1991'an de, pişti ku li Akademiya Mahsûn Korkmaz dewreyek perwerdehî dît, careke din vegeeria Efrînê. Lî ew ketibû taya çûyina bakurê welat, da ku tola Nûrî Dêrsimî hilde. Lewre bêhtir dixwest xebata xwe li Bakur bi meşîne. Ew, heya tîrmeha 1992'an li Efrînê ma. Piştre derbasî bakurê welêt bû. Hevalê Şêxmûs li vê derê jî ji bo hevalê xwe bûbû kaniya dilgesi û moralê. Di mercen herî dijwar de jî xem nedixwarin û pêşengiya hevalê xwe dikir.

Yek ji taybetiyêñ herî berbiçav ên Hevalê Şêxmûs, çekperweriya wî bû. Ew, bengî û evîndarê çeka azadiyê bûbû. Rojê sê caran çeka xwe paqij dikir. Peyre maçi dikir û li nava xwe girêda. Lewre BKC bi awayekî şarezane û serketî dixebitand. Ji bo wî, çek ronahiya gelê wî bû. Çawa ku Zeredeştiyê dikir: “Rojê sê caran berê xwe bidin tavê û dawiyê axê maçi kin.” Hevalê Şêxmûs jî ji bo gelê Mezopotamyayê bigihîne jiyana wekhev û azad, çeka xwe maçi dikir.

Wî, teví hevalê xwe dixwest ken li rûyê zarokên Welatê Rojê vegere û dilê dayikan hênik bike. Lewre ditibû: Da-yikên Kurdistanê li şûna ku zarokên xwe hînî gul û nêrgizan bikin, ew hînî bombe û firokan dikirin, da ku xwe jê biparêzin. Her wiha dayikên Kurdistanê li şûna ku zarokên xwe hînî dengê dengbêj û çûkan bikin, ew hînî dengê keleş û topan dikirin. Ev yekê hanê, di dilê wî de bûbûn kul û nifrîna wî dijwar dikirin. Dilê wî ketibû devê BKC'ya wî. Ev nifrîn di her livbaziyê de bi qehremanî bi ser dijmin de vedireşand.

Hevalê Şêxmûs di roja 6'ê cotmeha 1992'yan de li Çiyayê Osmaniye di şerîkî pir dijwar de teví serlesker Hevalê Haydar û hevalê Rojhat, Sercan, Behzat, Yado teví karwana pakrewanê Kurdistanê bû. Sed mixabin şehadeta wan hevalan ji ber xiyanetê pêk hat. Wan şes lehengan axa miçiqî av dan, bayê sekînî livandin, ava herimî paqij kirin, çemén ji hev şerm dikirin bi hêz kirin.

Asîmanê Mezopotamyayê wê rojê bi şes stêrkîn nû ges bû. Wan şes stêrkân bi xwîna xwe sînorêñ dagirkestan pelişandin.

Hevalê Şêxmûs pê dizanî: Dayikên Kurdistanê li şûna ku zarokên xwe hînî gul û nêrgizan bikin, hînî bombe û firokan dikirin, da ku xwe jê biparêzin. Lewre dilê wî ketibû devê BKC'ya wî. Ev nifrîn di her livbaziyê de bi qehremanî bi ser dijmin de vedireşand.

diyê rabû, ev rastî nişanî her kesî da. Ji wê rojê pê ve bi hezaran keç û xortêñ ciwan ji bo ku axê aş, ava herimî paqij bikin û hêza wê careke din bidinê, ji bo darêñ zozanêñ niştiman bixemîlinin, her yekî xwe kir pelek ji wê darê re. Mîna dara heyatî xemilandin... Wan êdî fêm kiribû: “Dema mirov dimire, hesiyen wî teví goşt dibin ax, xwîn dibe av, porê wî dibe dar û rihe wî dibe agir. (Zeredeştiyê)” Ev zanebûn bi roja mîladê û bayê wê re li her çar hêlîn Welat belav bûbû û hemû mîrxas û lehengen gelê me pê hişyar bûbûn.

bilên zozanêñ xwe. Dixwest hilma axê, tova şitidayî bi hêz bike û siya wê firesh bike, da ku hemû mirovahî di bin dara azadiyê de cihê bigire. Ji bo pêkhatina van tiştan jî karîn û zanîn pêwîst bû. Çawa axa tîbûyî avê vedixe, Hevalê Şêxmûs jî, bi aramiyeke mezin, pirtûkîn Serokatiyê dixwendin. Lewre pê dizanî ku dar yekcar fêkî nađe. Xwendin ji xwe re kiribû karekî bingehîn. Bi taybetî li pirtûkîn li ser dîrokî hûr û germ dibû. Li aliyê din mîna şalûrekî di nava gel de diaxivî û karê propagandayê digerand. Zarşîriyâ Hevalê Şêxmûs mîna Seydayê Cegerx-

□ 3.12.1994

Rojnameya Özgür Ülke hate bombekirin

Rojnameya Özgür Ülke, di 3'ye berfanbarê de, di saet: 3.30'ê şeve de hate bombekirin. Bombeya ewil li merkeza wê, li taxa Cağaloğlu, ya duduyan li cihê tîprêziya rojnameyê, li taxa Kadırgayê û ya sisêyan li buroya rojnameyê ya enqereyê teqiyâ. Di vê tecînê de xebatkarê rojnameyê Ersin Yıldız (32) mir û 19 kes birîndar bûn.

□ 2.12.1998

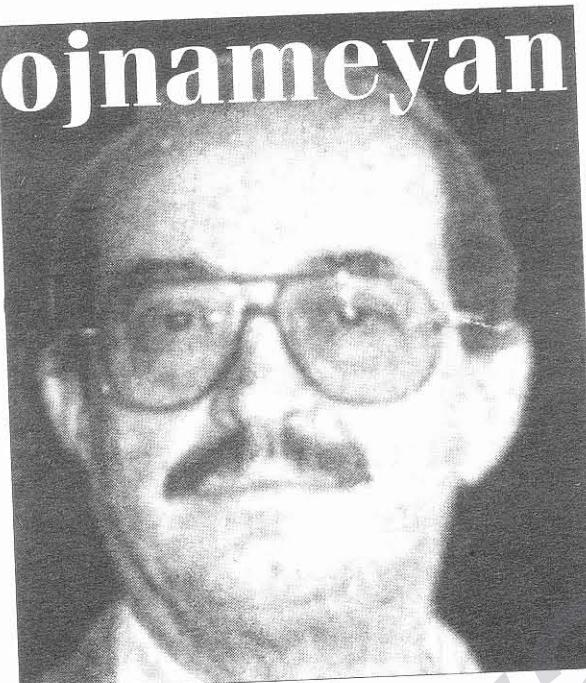
Li Parîs meşa mezin

Li Paytexta Fransa Parîsê zêdeyî deh hezar kurd, tirk, erek û fransiz ji bo vekirina komeleyen kurdan ên li fransayê ku, ji aliyê dewleta fransa ve hatibûn girtin û berdana bist kesî meşeke mezin li dar xistin. Meş li Meydana Repblique yê dest pê kir û li Meydana Bastilayê bi dawî bû. Nêzi sih rêxistinê kurd, tirk, erek û fransiz beşdarî meşê bûn.

Rojnameger Varlık Özmenek: Girtina rojnameyan cezakirina xwendevan wan e

Nivîskarê Ü. Gündemê Varlık

Özmenek, dibêje "ji ber ku rojnameya min hatiye girtin, ez li cihekî din nanivsînîm"

SERKAN BRÜSK

ÇAVDÊRÎ**Roja me hilat**

SERKAN BRÜSK

Roja ïnê bû. Ez hîna nû ji kar derketibûm. Ji bo ez di wextê xwe de bigihêjim studyoyê, min hinekî lez dikir. Ji ber ku min ji hevalê Aytekîn re soz dabû ku ez dê saet li duwazdehan li studyo bim. Bi vê lezê min deriyê studyoya Med-Tv vekir û ez ketim hêwana wê. Min bi dengek bilind silav da hevalan lê bersiva hevalan nehat guhê min ji. Dengekî wisa ji wan derket ku guhê herî hesas û müç jî, nikarin bibîhîzin. Pê re min fêm kir ku tiştek ne li rê heye. Min ji wekî wan kir. Li televizyona tîrkan nêrî. Dema spikera NTV dest bi nûçeya xwe kir, dengê min jî, ji bo çend saniyeyan vemirî. Lî piştî çend saniyeyen din baweriya min kete dewrê. Dengê min vebû. Peyva pêşî ku min kir ez bawer im ev bû: "Derewan dîkin. Lewra berî ku ev hikûmet (a İtalya) were ser hukum heyetek ji wan çûbû ba Serok." Hevalên li studyo li min vegerandin ku televizyona me jî behsa tiştek wiha kiriye lê gotiye ku berpirsiyârên tevgerê gotine haya hikûmetê ji hatina serok heye. Telefonek li pey ya din ji me re dihat. Ji her perçeyen Kurdistanê. Hinek kelogîri dibûn, hinekan digotin ku ew ji bo her tişî amade ne û hinekan jî pêşniyaz, ji bo çalakiyan dianîn.

Roja şemîyê, komele tije bû. Her kesî ji hev dipirsî ka em ci bikin. Hevalan gotin ên dixwazin û dikarin, dikarin herin Romayê. Hema di ci de nêzikî sed û pêncî kesî berê xwe dane Romayê. Yê me jî îmkânên me yên çûnê tunebûn. Me jî dest bi greva birçibûnê kir. Greva me bi coşeko mezin dest pê kir û hîna jî berdewam dike. Ez bi xwe, heft rojan di grevê de mam. Ji ber karên me yên insîtütû û organên din ez fitirîm. Ji roja ku greva birçibûnê li komeleya Stockholmê dest pê kir û heta niha çûn û hatineke ku heta niha kesî nedîtiye pêk tê. Hemû rêxistinê siyasi (ji bilî PDK), komeleyen civakî, kesen serbixwe, nivîskar û huner-mend hatin serdana me. Ne tenê raya giştî ya kurdan. Dî heman demê de çapemenî, siyasetmedarên swêdî jî hatin û çûn. Ev cara pêşî e, ku çapemeniya Swêd ev qası eleqe nîşanî me dide. Televizyona wan a Yekê ku ya dewletê ye, hate nav me. Dîsa radyoya dewletê li nav me weşaneke zindî kir. Yek ji mezintirîn televizyonê taybetî Kanala Çaran, hate nav me û bi hevalên me re hevpeyvîn çêkir. Ev hevpeyvîn di televizyonê de jî hatin weşandin. Hevalên di grevê de di nav xwe de wiha digotin: Berê em diçûn ber piyêwan, em diçûn avahiya televizyonan da ku bi me re hevpeyvînan çêkin, lê wan ji me re digot ger hûn ji vir neçin, em dê we bi zora polisan ji vir derînin.

Her wiha partîyenî siyasi yên Swêd jî piştgiriya xwe ji me re bi rê kirin. Partiya Sosyalîst a Swêd endamekî xwe bi rê kir û li komeleye axivî. Partiya Çep û ya Keskan bi awayekî vekirî piştgiriya xwe pêşkes kir.

Moralê gel di van heft rojan de mirov nikare bi tu awayî bipîve. Tarîtiya hezar salan bi nûçeyen ku ji Romayê dihatin ronî dibû. Em bi hatina nûçeyan di ciyê xwe de nedisekinîn. Devê me ji kéfan re li piştî guhê me bûn. Riya Serokê me ku temsiliya cil milyonî dike, vedibû û em jî şahidîn van rojan bûn.

Lê li gel di van hemû nûçeyen dilxweş nûçeyen ku ji welêt dihatin bi rastî jî em dişandin. Dema me hemwelatiyên xwe di nav wan seyan de didit, kîn û neftera me bi carekê re bilind dibû. Gelî hemwelatiyên me yên li welêt, bila hûn vê baş zanibin ku ev roj dê derbas bibin, rojîn xweş ên me ne. Hinekî din jî li ber xwe bidin.

Rojnameger Özmenek, bal kişand ser birîn-

darkirina Akin Birdal û wiha got: "Li Tîrkiyeyê

çapemenî di desten hêzen nehêni de ye. Hin sa-

zî an şexsan wekî hedef nîşan didin û bi dû wê

re jî yan sazî tênen bombekirin, an jî têne asêkirin.

Şexs be jî tênen kuştin an birîndarkirin." Wî wekî

mînak jî bombekirina Özgür Ülke, kuştina roj-

namegeren kurd, girtina Ragîb Duran û birîndar-

kirina Akin Birdal nîşan da. Özmenek bûyerên

bi dû birîndarkirina Akin Birdal re hatine holê

wekî neynikê nîşan da û wiha got: "Gerek çape-

menî mesajen Komeleya Mafen Mirovan bide

civakê, dîsa li Tîrkiyeyê wekî her tişî berevajî

vê çêbû û mesajen kujeran, faşistan dan civakê.

Serokê Gişû û EYPKK Û Abdül Hâfi Qealan

Ez dixwazim di warse rola xwe pêk bînîj

Ev hevpeyyin, roja 27
yê sermawezê di rojma
meya Ògur Politikayê
de, ku li Almanyayê
derdikeve, hate wesandun.
Li ber girîngîya
hevpeyyinê û hew wiha
ji bo ku gelik kurd jo
beþur mane, me hev
peyyin bo kurdî werge
rand û wesind

Ö.P: Serokê birêz, raya giştî bi hatîna we ya bo Ítalyayê geleki şas û metel ma, lewma pîrsa rewşa nû û sedemên wê dike. Hûn piştî nexweşıya di navbera Sûriye û Tirkîyeyê de ji Sûriyeyê derketin. We, diyar kir ku ev rewş, bi gerandina dek û dolabêñ mezin, pêk hatîye. Hûn dikarin bi awayekî berfirehtir vê yekê bidin xuyakirin?

→ Nexweşıya dawîn a di navbera Sûriye û Tirkîyeyê de û armansa wê ya pêşîn, ku tasfiyekirina min bû, mijareke geleki berfireh û hêjayî lêkolînê ye. Girîngîya vê bûyerê, her ku çû dê zêdetir berbiçav bibe. Her gava ku şas û çewt bihata avêtin, wê bikira ku şerekî herêmî rû bide. Vî şerî, ji ber tevger û helwesta min rû neda. Planekî wisa hatibû gerandin ku, li ber dest tu alternatif nehiştibû: An îmha an ji teslimiyet. Ji ber ku teslimiyet ne mimkûn e, bêyî îmhayê tu alternatif nedima.

Di vê bûyerê de, rola peymana, ku di sala 1996'an de di navbera İsrail û Tirkîyeyê de hate girîdan, mezin e. Bi vê peymanê, di warê cîhanê de piştgiriyeke xurt a DYA (CIA) û MOSSAD'ê hate standin. Di warê navxweyî de ji allkariyeke teknîkî hate kirin. Li aliyê din

xwestin ku vê hevalbendiyê bi "Serokatiyeke hevalbend a kurd" xurtir bikin. Peymana Washingtonê bo vê yekê hate girîdan û armanc hêzeke alternatif bû.

Lê bûyer bi dilê van dewletan neçûn serî. Lewre helwesta Sûriyeyê, ya ku xwe wekî bi paş de gav avetiye nişan ðî û helwesta min diyarker bû. Planen ku wan gerandin neçûn serî. Li ser vê yekê, helwesta Simitis a li Balafirgeha Atînayê geleki girîng e. Dema aliyê bincilkirî yên vê helwestê werin xuyakirin, dê gelek tişt zelal bibin. Her wiha mirov dikare heman gotinan ji bo Serokwezîrê Rusyayê Prîmakov jî bîne ser zimên. Hem Dûmayê hem serwîsên navxweyî û derveyî yên ewlekariyê û heta Serokatiye jî nedixwest helwesteke negatîf bigire. Lê li ser gotinê Prîmakov ên ji bo DYA û Tirkîyeyê, alozî û nexweşıyeke

gelekî girîng in. Lewma bi awayekî geleki karîger bi kar anî. Di rastiya xwe de helwesta nehewandinê rû nedaye. A rastir li gorî demê helwest hatîye diyarkirin. Lewre helwesteke tund û tûj li holê nîn e.

Ö.P: We, ji ber kîjan sedem û rûdan biryara hatina bo Ítalyayê girt?

→ Biryara Ítalyayê ya bo hewandin û nehewandinâ min, girîdayî faktörên pozitîf ên ku min behs kiribûn e; Giranbihayiya dîrokî, dilgermiya gel ya demokratîk, helwesta hikûmetê a demokrat û her wiha hiqûperweriya temendirêj û dîrokî, kir ku ez her tim baweriya xwe bi biryara hewandinê bînim. Ez tu caran pêne bawer im ku, Ítalya min li Almanya ango Tirkîyeyê vegeŕine.

A rastir, ji bo ku ez zordarî û terora

‘Têkoşîna çekdarî hinekî jî bêhemdî me pêk tê. Li hemberî hêzeke ku agirbestê qebûl nake, doza qirkirina me dike an jî xwespartinê dide ber me, ma ji ji xweparastinê pê ve tu alternatifên me dimînin? Niha hedefa me ya pêşîn, li hemberî tevgerên îmhakirinê (ku diyar e dê zivistanê jî bê rawestan bidomin), liberxwedan û têkbirina wan e.,’

mezin peyda bû. Dûmayê bi awayekî herî xurt piştgiriya xwe bo me ragihand. Lê di gerandinâ planê de Prîmakov li cem DYA û Tirkîyeyê cih girt. Bi baweriya min, Prîmakov ji ber krîza aborî ya li Rûsyayê bi vî awayî tevgeriya. Dibe ku krediya ku DYA daye Rûsyayê û soza Mesut Yilmaz a ji bo 800 milyon dollaran helwesta Prîmakov diyar kiribe.

Ö.P: Hûn dikarin helwesta Rûsyayê berbiçavtir bikin? Lewre Tirkîyeyê keysa xwe lê tîne û dibêje ji ber helwesta Tirkîyeyê hûn ji Rûsyayê derketinê.

→ Ji hewandin û nehewandinâ bêhtir, lihevnekirina Parlemento û Hikûmetê, taybetiyen rejimên totalîter û kesen ku hînî şantaj û bertîlen Tirkîyeyê bûne, di vî warî de xwedî rol û hêz in. Bi dîtina min di vê yekê de rola krediye DYA'ye

xedar a li ser çand û gelên dergûsa şaristaniya Mezopatamyâ û Anatoliyê bo Ítalya û Ewrûpayê diyar bikim, hatime vê derê. Her wiha ez dê bidim xuyakirin, ku çawa rejîmek ev 75 sal in bi dek û dolaban bi rî ve tê birin. Dîsa, ji bo ku ez rola xwe baştir pêk bînim, dê di vê yekê de berpirsiyariya Ewrûpayê jî berbiçav bikim. Divê neyê ji bîr kîrin, gelên herî kevnare yên cîhanê ermenî, aşûrî, grek (xiristyanîn yekemîn) ji aliyê barbarîzma tîrkan ve hîtiye têkbirin. Li ser vê yekê divê italî terorîzmê mehkeme bikin. Ji bo ku ji her du aliyen hesap bistîne, divê li gorî piwanen hiqûqa xwe ya mezin li Romayê mehkemeya navneteweyî ya mafîn mirov û gelan ava bike. Ítalya divê bi vê yekê bikaribe. Lewre ez li aliyekî jî ji bo vê yekê li vir im. Ez dê her tim li hîtiye vê yekê bim. Gelo dê TC were?

Hatîna min a bo Ítalyayê ne ji neçarî

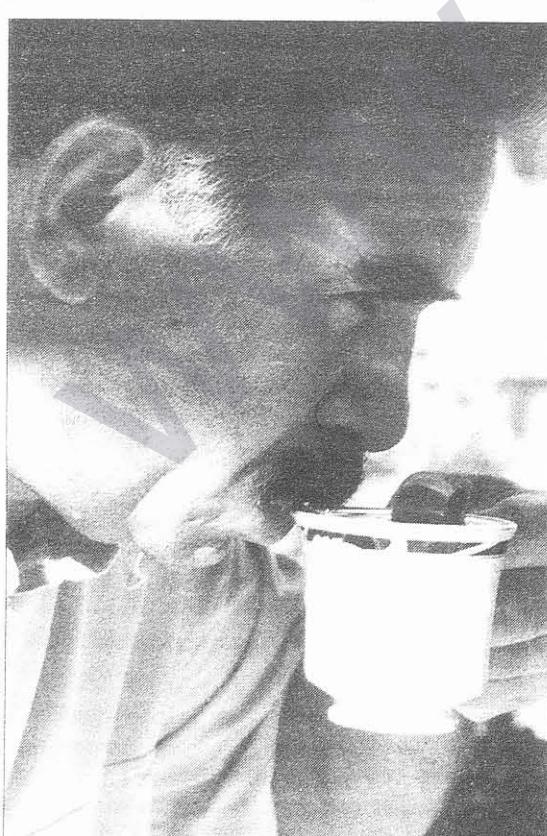
û bêgaviyê bû. Jixwe dema ez ji Ítalyayê derketim, armanca min a politik a pêşin bû. Lî hinekî ne bi awayekî aloz û nesaz pêk hat. Wekî diyar e, bingeha Yekîtiya Ewrûpayê li Romayê hate danîn. Dîsa helwesta civak û hikûmetê ya zelal, nêzîktedayina hikûmetê ya demokrat û hebûna gelek mebûsîn iktîdar û muxalefetê yên dost, kir ku em bi cesaretir hereket bikin. Li aliyê din ji bo kurdan her biryara dîrokî rîskîn mezin di nava xwe dihewîne. A niha ji vê pê ve tu çare û rîxuya nakin.

Li vê derê, wê li ser bingeha ku Împaratoriya Osmaniyan û TC lê hatîye danîn, bîhata rawestandin. Ji ber ku armanc mezin bû, hatîna bo Romayê, ku qet ne li ser bala me bû, pêk hat. Ev dema hanê ku em a niha dijîn, di nava hemû demên dîrokî yên herî girîng de, yek ji yên herî girîng e. Ez lê dixebeitim ku peyveke ne di cih de bi kar neynim û bi qasî kuliya derziyê be jî gaveke şas neavêjim. Di vî warî ez heta hetayê bi xwe bawer im.

Li aliyê din ger realîteya cîhanî bêje 'di ferhenga me de bo kurdan cih nîn e', dîsa jî ez dê hêvîdar bîm û her rî û çareyê biceribînim. Ger ev bibe mirineke serbilind û bi rûmet, dê çêtir û hêjatir bibe. Lê wê tevez cih û rî bê vekirin. Lewre her çiqas ji hezar dozan yek be jî, Dadgeha Mafîn Mirovan ya Ewrûpayê TC wekî súcdar destnişan kir. Em ketine halê bêkes û bêabûqtan.

Ö.P: Serokê birêz, gelê kurd matmâyî ye. Lewre li cem gelê kurd hûn û Kurdistan yekpare ne. Ji ber sedemên siyâsî be jî, derketina we ya bo Ewrûpayê tesîreke çawa li we kir?

→ Dema ez bêjîm rewşa hestiyarî ya pêvajoya ku ez tê re derbas bûm (9 kewçêr 18 Sermawez), xwedî taybetiyekî kûr û trajîk e, dibe ku kes pê serwext nebe. Her wiha dibe ku di tu berhemên edebî û hunerî cihê wê nîn be. Rewseke wisa ye ku, tu dibê qey ez ji bexçeyekî ku min cil salî bi kedekê mezin û bedew aßrandiye, qut dibim û ji nişke ve bêyî dilê xwe û bêtevdîr dîkevîm nava valahîyeke fiziki. Di vê merhaleyê de divê qehreman tevez qesta mirina trajîk bike. Ji bo vê jî, ne şansê min heye ne jî şexsîyeta min rî dide vê yekê. Li holê rewseke ji trajediye cuda heye. Her çiqas ku ez bi hemû karîna xwe li dij derketim ji, xweşewitandina du ciwanen kurd (Tayhan, Jêhat) ên ku li cem min bûn, bi her awayî trajedî ye. Li vê derê gotinê ku

siyasî de

‘Dema dor li pisîkekê jî were tengkirin, wê bi pencên xwe li ber xwe bide. Lê ez dixwazim di warê siyasî de rola xwe bi cih bînim. Li şûna şîdetâ ku ne çare ye, bi zimanê politîk doza xwe bibim serî. Divê em ji ber sedemên cur be cur rê nedin ku aliyên şer xwe ji rastiyê bidin alî. Ji ber ku mesele bi pêş ve avêtinê naçe serî.’

berbiçav dibin ev in: “biserneçûna karên nîvcomayî”, “hêrs û gira militanê/a ku, xweşewitandin jî di nav de ku her tişti dide ber çavê xwe, lê tevî hemû îmkânîan di meşa serkeftinê de bi ser nakeve”, “ji bo jinan pêkneanîna gotin û tevgeren pêwîst”, “îxaneta ku bêhna civaka kurd çikandîye” û tevî dîmenên Kurdistan û gerîla pêşkeşkirina kaseta ‘Delalê Derweşê Evdî’ ku min wekî kîmasiya demekê, bêhemdî xwe lê guhdarî kiriye.

Di vê merhaleyê de ez nikarim xwe ragirîm lewre ji dil û can vê sloganê dubare dikim: “Serketin ji her demê nêzîktir e.”

Ö.P: Serokê birêz, tevî hemû komployen mezin ên Tirkîyeyê jî, gelo agirbest hîna jî didome?

→ Agirbesta me ya yekalî hîna jî didome. Rewşa ku em tê de ne, ne dişibe İRA'yê ne dişibe Baskê û ne jî gerîlayê Kolombiyayê. Divê ev baş bê fêmkirin. Hêza li dijî me bi awayekî geleki eşkere dibêje: “Kêşeya kurd tuneye!” û dixwaze vê yekê bi tevgera îmhakîrinê bibe serif. Ev neheqîyeke mezin e. Divê konferanseke navneteweyî vê yekê berbiçav bike. Her wiha divê pîvan û rîçikên Neteweyê Yekbûyî ji bo kurdan jî werin meşandin. Ger di vî warî de em bi ser bîkevin, têkoşîna çekdarî nabe mesele. Ku Tirkîye opérasyonêñ xwe rawestîne, pozê kesekî jî xwîn nabe û guleyek jî neteqe. Heke Tirkîyeyê digel me rûnenê, dê karê îmhakîrinê bidomîne. Dîsa Kurdistan dê were valakîrin. Dema tevî xizanî û belengaziya xwe jî bi hezaran kes werin Romayê û jî cil kesî zêdetir mîrov xwe bişewitîne, ev serhîlîrî û berxwedîriya geleki nîşan dide. Ku ez li dijî vê politîkayê derkevîm jî, ez dê çi qas bi ser bikevîm?

Domandina û nedomandina têkoşîna çekdarî hînekî jî bêhemdî me pêk tê. Li hemberî hêzeke ku agirbestê qebûl nake, doza qirkirina me dike an jî xwespartinê dide ber me, ma ji xweparastinê pê ve tu alternatifîn me dimînin? Niha hedefa

me ya pêşin, li hemberî tevgeren îmhakîrinê, yên ku diyar e dê zivistanê jî bewestan û rawestan bido-min, berxwedan û têkbirina wan e.

Wekî tê zanîn dema dor li pisîkekê jî were tengkirin, wê bi pencên xwe li ber xwe bide. Lê ez dixwazim di warê siyasî de rola xwe bi cih bînim. Li şûna şîdetâ ku ne çare ye, bi zimanê politîk doza xwe bibim serî. Dawiyê hukum, a hikûmeta xwedî prensip û raya giştî ye. Divê em rastiyen bi her a-wayî ji hev re bibêjin. Divê em ji ber sedemên cur bi cur rê nedin ku aliyên şer xwe ji rastiyê bidin alî. Ji ber ku mesele bi avêtina pêş naçe serî.

Dewleta tirk piştî ku hûn jî Rojhilata Navîn derketin, dibêje: PKK bê rîber ma û be-la wela bû.” Hûn li ser vê çi dibêjin?

→ Ne hewce ye ez fermanen leşkerî û stratejîk bidim. Diyar e ku ez di gorê de jî bim, dê gel jixweber piştgiriya min bike û dilsoziya xwe nîşan bide. Rûdanen vê dawiyê vê yekê nîşan didin. Mesele ew e ku ez vê dozê bi awayekî demokratîk û aştiyeke bi rûmet bibim serî. Dema ku ev dilsozî û girêdan bi vî awayî were bikaranîn, ji bo hemî derdor û aliyên eleqedar fîrsendek e. Cudabûn û parçebûn dê meseleyê xedartir bike. Kurd, ev cara pêşin e ku yekîtiya xwe pêk tînin. Ev pêşveçûneke dîrokî ye. Lewre divê sistema fermandarî û otorîteyê di vê çarçoveyê de were dîtin. Ev dê bêhtir li rastiya kurdan were.

Ö.P: Romayê kêşeya kurd bi koçberiya penaberên kurd nas kir. Hûn li ser koça kurdan a bo Ewrûpayê û çareseriya wê çi difikirin?

→ Bêguman sedema sereke ya vê koçberiyê şerê taybet e. Lewma armancâ dewleta tirk valakîrina Kurdistanê ye. Bi baweriya min ev yek bi sedemên aborî tê bincikirin. Lê ji ber ku bi armancêniyi Kurdistan tê valakîrin, ev kes wekî penaberên siyasî tên hesibandin.

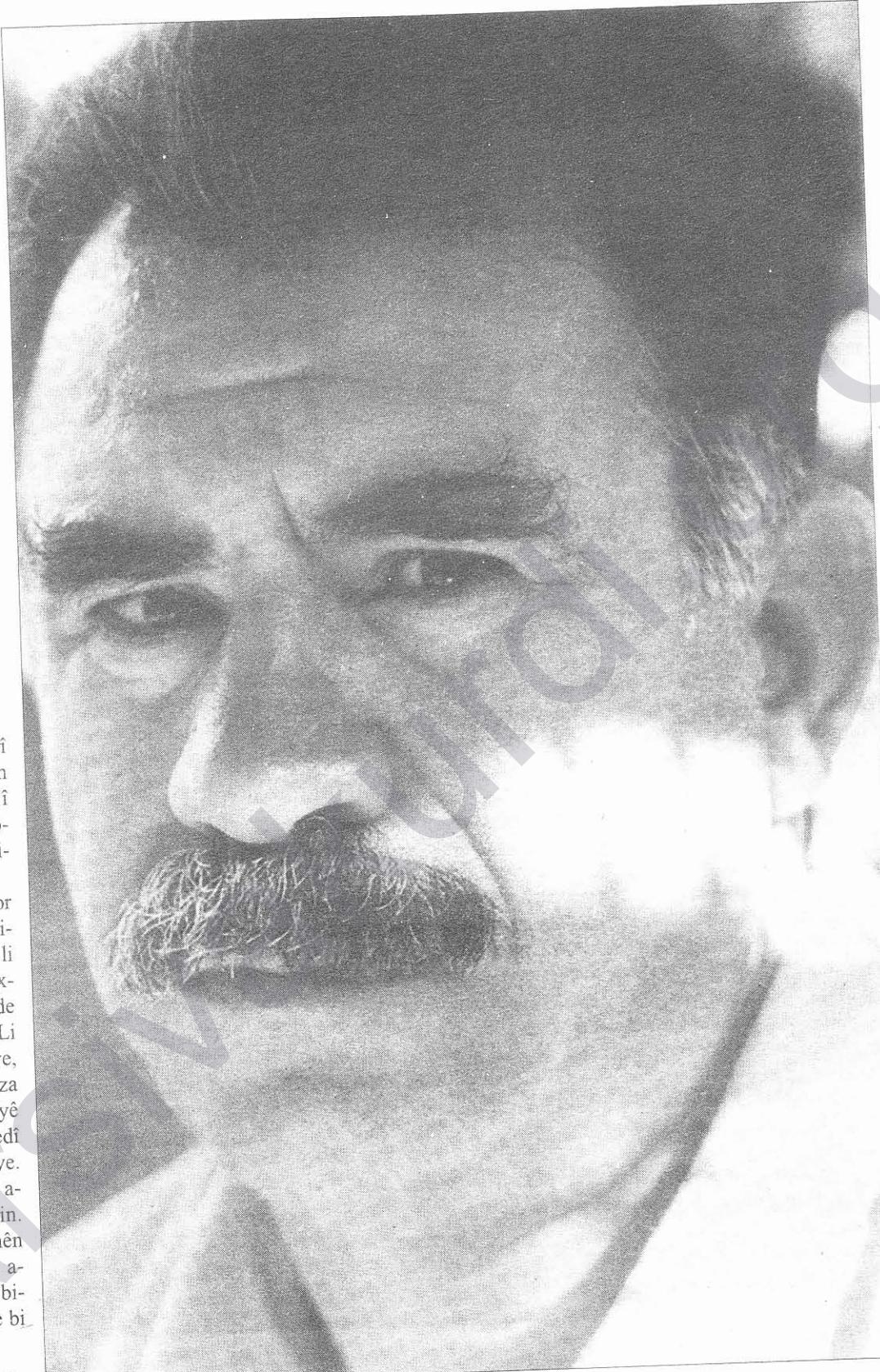
Ger di vî warî de em digel ewrûpayîyan bixebeitin, em dê rî li ber gelek şâşîyan bigirin. Gelê ku piştgiriya me dike, bi karêne meşrû ranabe. Her wiha heke xwedî naverokeke siyasî be, dê li gorî rîz û rîçikên wê tevbigere. Divê li ser vê bingehê statûyek bê danîn. Nexwe dê bi armancêniyi aborî û malbatî bi rî bikevin û dê koçberî were îstismar kiri. Ji ber vê yekê ger ev gel aliyekî şer be an divê statûyekî siyasî bê dayin an jî divê penaberîya wan neyê qebûlkirin. Dema wisa be, ne Tirkîye diwêre Kurdistanê vala bike ne jî kesen penaber wê bikarbin bi hêsanî li gorî berjewendiyen xwe pereyan qezenc bikin.

Dema li tevahîya Ewrûpayê bi vî çâvî li meseleyê were nihîrtin, dê mesele bi giranî çareser bibe. Diyar e dema mîrov giraniya xwe bide ser çareseriya siyasî, dê meseleya koçberiyê jixweber çareser bibe.

Ö.P: Gelê Kurdistanê bi her awayî piştgiriya xwe bo we pêşkeş kir. Gelo ji bo gelê kurd mesaja we çi ye?

→ Di vê pêvajoyê de me her tim bo gelê xwe mesaj ragihandin û em dê ragihînin. Di serî de ji bo kesen ku xwe şe-witandise, jînîn ku ketine greva birçibûnê, xwepêşandêren Romayê, ji bo tevahîya gelê me ku rabûye ser piyan û dosten me rîz û spasdariya xwe pêşkeş dikim. Dîsa li ser bingeha soza serketinê, dilsozî û girêdana xwe dubare dikim û rîz û silavêne xwe bo wan radigînîm.

ALİ ÖZŞERİK
(Ö.POLİTİKA /ROMA)

Helbestine ji girtîgehê:

Sev tarî ye tarî avis e

Sev

Şev derya ye
Pêlén tariyê serhev wer dibin
Mîna pîrhevoka
Bi nevpirçeka
Bi rûyê heyvê ketin
Li ser dêmêney heyvê
Cihokê xwînê herikîn

Stêrk bizdîn
Ser û binê hev ketin
Ji tîrsa çep û rast reviyan
Madê ezmîn xeriqî

Çem xemgîn in
Nema li bedena xwe
Dikşînin kirâsê şewqê
Xûse xuşa pêlan bi keder
Nema dibiriqîn

Rûyê axê melûl bû
Rih çilmisîn
Eniya erde qermiçî
Xuliyê mirinê
Bi ser de barî
Ü...

Şev tarî ye
Tari avis e
Di nava êsa welidandinê de
Diperpite

Şev bêdeng e
Bêdengî dayik e
Di dilê xwe de
Hêrsa hesreta awaza evînê
Veşartiye

Şev mirin e
Mirin tov e
Di payizde
Gupikê bihara jiyanê zîl didin

Şev xeyal e
"Xeyal jî dibe aramî
jiyanbûna rastiyê ye"

Piştî!...
Xewnîn hezar şewan
li perava asoya tarî ye
Pêlén perê zereqa ROJA Mezopotam-
yayê
Bi rûgeşî
Mizgîn didin cihanê

MEMED MEMEDÎ

Ez kî me?

Ez im ez!
Di nava dilê bajarekî de derketime
paşîla min de nanê tenûra herî
ji spîndarênen beravî
hêviyan belav dikim

Ez im ez!
Zarokekî kurd im
ji Etrûşê ji Nînovaya dîrokî,
ji Helepçeyê me

şîr spî

Ez im ez!
Ez di kolanê bajarên biyan de derketi-
me
bi derketina min
tawanbariya mirovahiyê xuya dibe
çiqas pêxember hebin
xwe di nava berfê de vedişerîn

ger heye li ser min
agirê dojehê direşînîn
ger heye bi dengekî qure
fermanê dixwînîn
ji bo dilkêsiya min

Ez im ez!
dilopek ji xwîna we
hêstirek ji çavê we me
li deveke dinê
zarokek bigirî
dilê min diperpite û
asîman tête xwarê

*Ev helbest ji girtîgehê bo me hate
şandîn lê helbestvanê wê ne diyar e.
Ger mimkûn e bila helbestvan me a-
gahdar bike.

Xo rasanê

Nere wayenê birayenê

Sima ca hêne vinetê
Apo, xalo, deraza wurzê

Govenda govenda newiya
govenda ser serûne

Herme bide jûminî
Destê xo çî çîçipkêrî
Xo rabûne rasûne
Linge verde rasane
Desmaleki rasane

Ala birûska Botan da
Tifong derg derg erjîne
Herd germino bûxe, xo dane
Ecep naza çek beno

Beno beno tertele beno
Tertele dismun beno

Tij vejiya ser Botan da
Milet seno wû het de
Dare bero gulîk kerdo ro
Wele hêne bereqîna

Bereqêya bereqiyane
je zernî bereqîna

İSMAIL BALCA

Dem Dem e

Hoy hoy!...

Dîsa dibore
Dixwazin hêdî hêdî li me bikin tarî
Dîsa dixwazin vekin deriyê dojehê
Girtîgehâ goristan û mirinê
Dîsa dixwazin bikin tarî
Dest dane hev li dor me sê hovêñ har
Sê gurêñ devbixwîn
Niç niça diranêñ wan li ser me ye
Êriş dîkin ji çar aliyan
Dane pêş xwe xayîn û xwefîroş
Dem giran e li serê me

Dîroka qirêj û gemar
Bi xwefîroşen Bekoyê Ewan
Îdrîsê aligir û zarokên wî
Qasim û Rêberê rûgemar
Ü tev qirêjiya Barzanê erzan

Dem dem!...
Tê ku de here
Vê carê
Nema ew forsa te ya berê
Ew ci raman e, ew ci saz û pêlan e?
Li aliye din
Dîsa hatin leheng
KAWA, Mazlum, Zilan, Sema, Oral û
Aydin
Tev dibêjin:
"Hûn nikarin Roj'a me tarî bikin!"

Roj nabe tarî, Roj nabe tarî
Em bi sond û peyman in
Ji İbrahim Xelîl û İsmail bêhtir
Bi girêdan û bawer in
Cihana me zelal e

Bi tîrêj û delal e
Ji rengê agirê Kawayê Hemdem e
Mazlum Dogan e

Nabe nabe!...
Roj tarî nabe!
Roj bilind e, bi tîrêj e
Bi tîrêj reng daye kesk û sor û zer
Cihanê dixemilîne
Ji bajaran ta çiyan
Li Kurdistanê ji dilê Rojhilata Navîn
Li Asyayê ronî dide
Ewrûpayê û hemû cihanê

Tîrêja Roj'a nû
Di nav gel de hêz e
Di çavan de ronî ye
Di dilan de rûniştiye
Di mêtî û giyan de
Zelal û zelal e

Ne Ava Zemzem ne jî asîman
Weke Roj'a min ne zelal û ronî ye
Pir şérîn e bi delal û heval e
Tev cihan e
Cihana lehengê pakrewanê Cotmehê
ne
Yek bi yek dibêjin
Rojbaş rojbaş

Tev bi ferman
Va ye roj bilind e
Serê xwe rakin
Çavê xwe vekin, hişyar bin

Hûn tev leşkerê Rojê ne
Bicivin, xwe bidin hev
Roj'a me nabe tarî

Ser ser e!
Bala xwe bide, çavê xwe veke
bibîne Serokê mezin
Em yek in nabin çar di vê cihanê de
Yek bi yek diqetin zincirên hovêñ har
Ho ho!....

Xayînê xwefîroş
Gurêñ devbixwîn
Dilerizin, ditîrsin ji tîrêjê sewqa tavê

Dem dem e!
Pir biha ye
Zérîn e, şérîn e, bihara rengin e
Çîçeka bi bin e
Jiyana gelê Medî ne
Tu kes nikare ji me bistîne
Va ye em tev li ser piyan vejîne
Doza me tev bi xwîn e
Riya me gav bi gav pêtê agir dixemilî-
ne
Xemla wê
Xemla Rojhilata Navîn e
Were tu jî bibîne
Qelenê wê jî xwîn e
Jiyana azad û şérîn e

● Programma Navenda Çanda Mezopotamya ya Stenbolê

29 sermawez 98, yekşem:

Bîranîria Seyid Riza

Muzik, Semah, Şiir, Dia,

Cih: Küçükçekmece HADEF, Saet:15.00

● NÇM Ezmiîr

29.11.98, yekşem:

Konsera Dengê Bahozê "Şittek ji Welêt", saet:17.00

ÇALAKIYÊN HEFTEYÎ

● Navenda Çanda Tohum

29.11.98, yekşem: Panel-Dî erdnîgariya me de DGM û rastiya gjirtîgehan.

Beşdar: Av.Gülseren Yolerî-IHD, Av. Murat Çek-ÇHD,

Buroya Atılım Hıqûq

● Navenda Çanda Tohum, saat:15.00

30.11.98, duşem: Filme 'Dema Mirtiban', saat:19.00

● YÇKM

29.11.98, yekşem: Bi zimanê huner mirov û civak-Wê çalakiyên meha ser-mawezê bêne nîqaşkirin, saat:14.00

TİŞK

Roma paytextî kurdan e

BEKIR ŞIWANÎ

Rojnamekanî İtalya herwa le xowe nebû ke çend rojek le ser-yekey deyanûşî; Roma Paytextî Kurdan e, çunke wêstgîy şeme-nefer û firokexanekan û rîga û otobanekanî İtalya cimeyan dehat le kurd.

Ew rojey le televîzyon pêm witra xom ko bikemewe û bigeme Roma, ke çûme firokexaney Brusel û siwarî firoke bûm û çawêkim gêra, temasam kird 30 ta 40 kurd be heman firoke berew Roma de-çin. Kesekan le çîne coraucorakan bûn, perlemantar û nûser, roşinbir û kasikar, pîr û law û jin û piyaw. Belam mebest yek bû: Rageyandinî piştgîri bo Serokî Giştî Parşî Kirêkaranî Kurdistan Abdullah Öcalan ke rojek ber le çûnî ême geyştiwuwe Roma. Rageyandinî piştgîri bo Öcalan, le ser binaxey ew bawerey ke be resmî nasînî nasnamey siyasî ew, be watay dest pê kirdinî qonaxêkî niwê ye le kêşey kurd da. Ke geyştime naw cemawer le Meydanî Celio, bînim kurdî hemû parçekan bo nîşandanî piştgîri û helwêst niwandin rûyan le şarî Roma kirdiwe.

Hemû dilekan le hemû lawe bo yek mebest lîyan dabû boye le Roma kobûbûnewe. Ew Romayey ke le maweyekî zor kurt da serincî hemû rolekanî gelî kurdî bo ser xoy rakêşa. Carî yekem kurd be kir-dewe û awa be hêz le naxî xoyan da sinûrekan desirnewe û rû le a-soy geşî yeketî neteweyî deken. Herçîm bînî û legel herkes qisem kurd, hemû her yek amanc û yek daxwazîyan hebû: Ewan le nasînî nasnamey siyasî Öcalan da hîway paşeroj debînî û pêyan waye ke lew rîyewe kêşey kurd be giranî deçete ray gjîşî cîhan û komelgay nîwdewletiyewe û êdî kêşike xo-desepêne û cîhan û naçar debê çareserîkî bo bidozetewe. Birway behêzî Kurdistaniyekan be têkoşîna rewayan le pênavî bedest hênanî mafe rewakanyan da, palî pêwanan yek heftê, roj û şewe û be bîrsêti û le berserma le ser zemmînî req û teqî gorepanî Celio beser berin.

Kurdekan rîbazekî zor dîmukratianeyan girteber le niwandinî çalakî da û emeş karékî way kird serincî ray gjîşî İtalya bo ser xoyan rakêşin û rîz û pêzanînî hemû cîhan be dest bênin. Dekrê bilîyân bayek pêdanî bêwêney dezgakanî rageyandinî cîhan be çalakî kurdekan, ew rastiyey serewey deselmand. Hemû cîhan dezanê ke kurd hemîşe legel şewazî xebatî dîmokrasî da buwe û ta naçar nekrabê destî bo çek nebidiwe. Eger riq û pestî û turebûniş le naxî da pengî xwrdibetewe, ewa kirdîwîtî be gir û wekû Zulkif Yılmaz le Meydanî Celio le cestey xoy berdawe û şewezengî tarîk û nutekî rîy geyîştin be azadî pê rûn kirdotewe. Belê hemû dilekan le Roma bûn û ew şare dîrîney bêşkey şaristanî û mirovayetî amêzî bo xewn û hîwakanî gelî kurd kirdewe. Encam herçonêk debê ba bibê, rastiyek heye ke gumanî lînakrê ewîş; Gîrsanewey Serokî Giştî PKK Abdullah Öcalan le Roma, qonaxêkî gjîşî e le mîjûy netewey kurd da û gelhi kurdîş piştapîş yadî ew rûdawê dekenewe.

Li dijî şîdetâ zayendî,
Pêşangeha wêneyan

Pêşangeh bi giştî ji portreyen maxdûr û serhildanê jinan pêk tê. Her wiha tenê sehadeta li Kurdistan û Tirkîyeyê bûye mijar.

25'ê sermawezê 38. salvegera "Roja Têkoşîn û Yekbûyîna Li Dijî Şîdetâ Zayendî ya Navneteweyî" ye. Li Komara Dominikê, ji Tevgera Lixwevegera Civakî xwişkîn hev Mîrabelan, li dijî diktatoriya Trujillo serî hildidin. Herdu xwişk tê revandin û pişti ku lê tecawûz tê kîrin, têne kuştin. Pişti vê bûyerê jînê Amerîkaya Latînî û Karaipî vê bûyerê protesto dîkin û têkoşîna wan a di vê riyê de li dinê belav dibe. Bi vê armancê pişti ku têkoşîn navneteweyî dibe, roja 25'ê sermawezê wekî "Roja Têkoşîna Li Dijî Şîdetâ Zayendî" tê ilan-kirin.

Bi vê mebestê bi pêşengiya Yekîtiya Jinêñ Kedkar û alîkariya saziyênek wekî Yekîtiya Jinêñ Azad (ÖKD), Roza, K. Kadav, Jinêñ KESK'i, Jinêñ IHD'yi û gelek jînê ji sazî û weşanêne din pêşangehek hate lidarxistin. Pêşangeh roja 22'yê sermawezê li EKB (Yekîtiya Jinêñ Kedkar)'yê vebû. Her wiha bi vê mebestê heman saziyê da xuyanek da çapemeniyê. Di daxuyaniyê de li ser armanca pêşangehê wiha tê diyarkirin:

"Li erdnîgariya me jî şîdetâ zayendî bi her a-wayî li jinan tê kîrin. Jinêñ me li malê, li dibistanê, li cihê xebatê, li medyayê bi şîdetâ zayendî re rû bi rû dimînî."

Her wiha daxuyanî balê dikişîne ser şerê

qirêjî, ku ev 15 sal in li Kurdistanê tê meşandin û ev yek wiha tê destnîşankirin: "Şükran Aydin, Remziye Dinç, Asiye Güzel Zeybek, Zeynep Avcı, Serpil Yeşilyurt ji maxdûren vî şerê qirêjî yê li Kurdistanê tenê çend mînak in."

Mijarên portreyan

Di pêşangehê de ne tenê maxdûriya jinan her wiha berxwedan û serhildanê wan jî hatine pêşkeshkirin û portreyen van serhildan û çalakiyên ku hemû ji çapemeniya kurd û tîrkan hatine girtin, bi awayekî fireh cih ji xwe re girtine. Wekî fotografên şer, ên jin û zarokên Helebçe, hindik cih girtibin jî balê dikişînin. Lewma portreyen jînê gerîla ku hatine kuştin û li cesedê wan tecawûz û işkence hatine kîrin, di pêşangehê de cih negirtine.

Di pêşangehê de ji bo Dayikên Şemîyê quncîkek taybet hatiye veqetandin û hovîtiya ku polisan li wan kîriye, bi awayekî berfîreh hatiye nîşandan.

Çarçoveya pêşangehê ji aliye serdestiya navneteweyî ya li ser jînê teng maye. Lewma wêneyen pêşangehê tenê li ser jînê Kurdistan û Tirkîyeyê ne. Pêşangeh heta 29'ê sermawezê wê ji gel re vekirî be.

EVİN RONİ /STENBOL

Hûn nikarin roja me tarî bikin

Gelî hevalan!

Neyar dîsa bi lîstikêن qirêj bi ser me de tê. Naxwaze ku em azad bibin. Dixwaze ku em her dem kole bimînin. Dixwaze ku em xizmetkarê wî bin. Dijmin dixwaze ku em xwe înakar bikin û em bibêjin “em tirk in”. Dijmin naxwaze ku em zana û têkoşer bin. Dijmin naxwaze ku em yekîtiya xwe ava bikin. Naxwaze em di biharêñ rengîn de Newrozêñ xwe pîroz bikin.

Ji bo vê yekê dijmin dixwaze serê me jê bike. Serok mêjiyê me ye. Dijmin dixwaze Serok bikuje û tune bike. Çima? Lewra serok roja kurda ye. Serok ji bo welatekî baş dixebite. Serok, yekîtiya me çedike. Serok naxwaze ku zarok jar û belengaz bin. Serok dixwaze zarok bêtirs û bêxof mezin bibin. Serok dixwaze ku em ji welatê xwe hez bikin. Serok riya jiyana me vedike.

Lewra dijminê hov, dixwaze Serokê me bikuje. Lê kurd ji serokê xwe hez dikin. Kurd, serokê xwe diparêzin. Hevalê me yên di zindanan de ne, li serokê me xwedî derketin. Ji bo ku Serokê me biparêzin bîst heb heval di zindanan de xwe şewitandin. Gelê me Serokê xwe diparêze, Serokê me Roja me ye.

Dijmin nikare Roja Me Tarî bike...

pirs

- 1. Hevalên me yên gerîla li serê Çiyayê Cûdî ne. Hûn jî li Çiyayê Gabarê ne. Hûn dixwazin harine ba hevalan. Di navbera Cûdî û Gabarê de 10 kilometro heye. Hûn dikarin rojê 2 kilometroyan bimeşin. Ji bo ku hûn hevalan bibînin, pêwîst e hûn çend rojan bimeşin?...
 - 2. Hevalê we di zindana Amedê de girtiye. Hûn jî li Mêrdînê dimînin. Di navbera Mêrdîn û Amedê de 70 kilometro heye. Ereba ku hûn tê de ne, di saetê de 10 kilometro rê diçe. Gelo hûnê di çend saetan de bigihêjin Amedê?

(Jîndar Demhat)

LORÎKÊN ZAROKAN

Xwezî bibûya zivistan
Lawikan li tenbûran xista
Kecikan dolab birista

Ew kî ye kî ye
Ew lawikê kê ye
Bi kirâs û derpi ye
Xweda xweda mal ava
Ji xelkê bûk ji me zava

Qurban qurban ji ku tê
Hespê wî dike pîkûtê
Mêvan e ji mala xaltê

Dayê qurban vî derî
Mirtib hatin ber derî
Def kirine şes kerî
Xatûn geşa me werî

Her bijî her bijî
Carek di jî bijî
Xwedê bide emr û jî

Bî dê û bav bijî
Xêr bijî xêr bijî
Xêrxwazan malik tijî
Xêr bijî xêr bijî

Xêrnexwaz in ew neyar in
Ew qirêj û bi gemar in
Dexs in ew çavnebar in
Ji mirovatî ew bêpar in

Hejmara taybet a Jiyana Rewşen

Nivîsarêñ girtîgehan

Rojname û kovar divê her gav birêk û pêk, û her gav di heman saetê de derkevin pêşberî xwendevanêñ xwe. Ger bi rêk û pêk dernekevin xwendevan jê sar dibin. Kovara Jiyana Rewşen her meh bi rêk û pêk derdikeve lê her meh dereng digihêje ber destê xwendevanêñ xwe. Kovara Jiyana Rewşen jî divê wekî her kovar û rojnameyêñ din bi rêk û pêk, her meh di yekemîn hefteyê mehê de derkeve pêşberî xwendevanêñ xwe.

Di meha sermawezê de Kovara Jiyana Rewşen kevneşoziya xwe ya ku par dabû destpêkirin îsal jî domand. Di vê mehê de bi hejmara xwe ya taybet ku bi nivîsêñ dîlêñ şer ên ku li girtîgehan Kurdistanê û Tirkiyeyê dijin derket pêşberî xwendevanêñ xwe. Ev hejmara Jiyana Rewşen duyemin hejmara wan a taybet e.

Di vê hejmara de niviseke M. Can Yüce ku ji aliye Cemil Denli ve hatiye wergerandin a bi sernavê "Şoreşa Kewçêre kete 79 saliya xwe" bala mirovdikişine. M. Can Yüce di paragrafekê de wiha nivîsandiye: "Erê, Sosyalîzma Reel mir, celeb û nîrekî Sosyalîzmê qedîya. Lê Şoreşa Kewçêre diji. Di salvegera xwe ya 79'an de, Şoreşa Kewçêre hîn jî dilê me xweş dike, kêt û es-

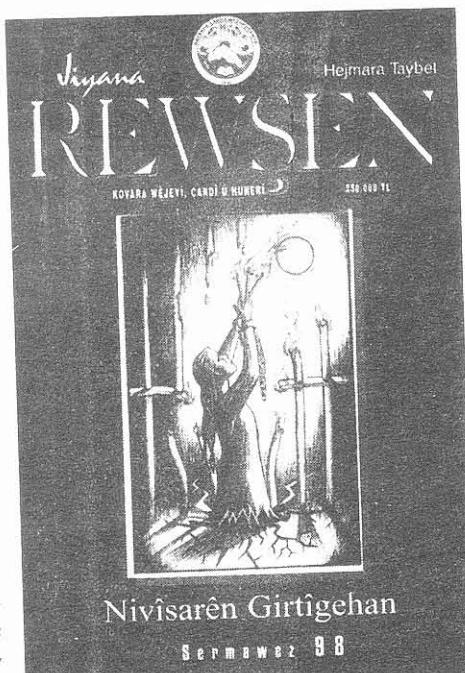
qa me ya şoresgerî ges dike."

Di rûpelên dinê de nivîsa Murat Kaya ku berî xwesewitandinê nivisanibû "Agirê wan azadiya ma ye", Ehmed Huseyn "Gihayê jiyanê homa agirê newrozê ye", Osman Akdag "Me di agir de xwe a-sifand" û Dilûcan Şêr jî "Pêvajoyen Şoreşî û Serokati" nivîsandiye. Di vê nivîse de Dilûcan Şêr rewşa Serokatiyê û gel wiha bi lêv dike: "Serokati; gel û hêzên gel li hev kom dike, rê şanî wan dide. Tevgera bêseroka-tî mîna keriye bêşivan e."

Her wiha di kovarê de helbest, bîranîn, çîrok û di dawiyê de jî xaçepirs û çalakîyen di vê mehê de çêbûne, cih digirin. Çîroka Harbi Soylu "Xezal" (di pêşbaziya çîrokan a ku NÇM'ê, Beşa Sinemayê li dar xistibû de, xelata yekemîn wergirt), çîroka Talip Kalın "Asê" (di heman pêşbaziye de xelata sîyemîn wergirt) û çîroka Fatma Savci "Sêvek jî dara civatê" balê dikişinîn.

Helbesten ku di vê hejmara de cih digirin jî balkêş in. Wekî helbesta Mehmed Mehmedi "Kes nikare Roja me tarî bike" û yên din.

SERWÎSA ÇANDÊ

Bi Kurdî cihana hejmaran

E vê car sal in Înstituya Kurdî ji bo Lékolin û Zanist li paytex-tê Almanyayê li Berlinê karêñ xwe yên çandî û zanistî dimeşine. Înstituyê, heta iro gelek xebat pêk anîn û berhem weşandin

Yek ji van xebatan jî, ji bo perwerdekirina şagirtên kurd bû. Înstituya Kurdî bi awayekî zanistî ev xebat meşand. Pirtûka mamosteyê kurd Îzedin Nasso ya bi navê "Matematik -1, Cihana Jimaran, ji bo Pola Yekemîn" ji aliye Înstituya Kurdî ve ji bo Lékolin û Zanistî hat weşandin.

Matematikê bi kurdî fêr bibin

Pirtûk bi taybeti ji bo şagirtên kurd, yên dibistanan Ewrûpa û penaberên Maxrumên ku dixwînin û ji bo hemû dibistanan kurdî hatiye amade kirin. Temamê pirtûkê 67 rûpel e û ji bo ku zarokên kurd, hejmara matematik baş fêr bibin, di pirtûkê de gelek wêne û grafik hatine bi kar anîn.

Zimanân kurd Nasso pirtûka xwe ji van sé mijaran amade kiriye: Ji tişten nasdar derbasi tişten nenas, ji tişten hêsan, derbasi tişten dijwar, ji tişten diyar derbasi tişten nedîyar dibe. Li aliye din di pirtûkê de têgînên nû jî hatine bikaranîn. Wekî minak; tevbûn (toplama), derbûn (çikartma), carbûn (çarpma), parbûn (böleme). Pirtûk bi awayekî wisa hatiye amadekirin ku şagirt her tim di nava liv û lebadekê de bin û bi fêrbûna têgînên matematikê re zimanê kurdî jî, fêr bibin.

Nasso li ser pirtûka xwe dîtinê xwe wiha fine zimên: "Ji bo amadekirina vê pirtûka Matematik -1, Cihana Jimaran, ji bo pola yekemîn bi vî şewazi, xebateke demdirêj û bi tesîr pêwîst bû."

Nasso û Înstituya Kurdî, xebatên wisa wê di demêñ pêş de bidomîwnin.

PERWER BENGÎ

Derve yê Yewnenîstanê jî gotiye divê ev pirs-girêk li gor hiqûqa navneteweyî bi riyekê aştiyane çaraser bibe.

Heta iro Almanya tu piştgiriya Tirkîyê nekiyî. Yekîtiya ewropa, rexne li ambargoya aborî a ku Tirkîyê li hemberî Italia dimeşine kiriye û bala Tirkîyeyê kişandîye.

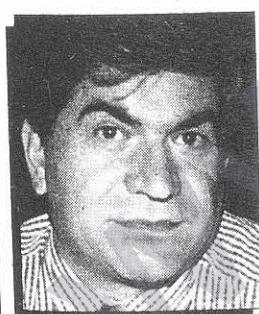
Piştî ku Tirkîye di qada navneteweyî de bi tenê ma, ji bo gelê xwe yê demoralize búye, bide sekinandin şerbeta njadperestiyê pê dide vexwarin. Erişek mezin dan ser avahîyen HADEP. Serokê Giştî birêz Bozlak girtin. 138 rîveberen Partiyê hatin hepskirin. Grevên birçîbûnê belav kirin. Di bin kontrola hêzên ewlekîyiye de, hêzên piçûk ên njadperest, çalakvanen greva birçîbûnê rîcimandin. Jê hezar kesan pirtir mirov hatin binçavkirin. Partiyen din di meclîse de bûn yek û bi hev dû re ketin pêşbaziya dijitiya kurdan. Rojname û televîzyon, ji wa kêm neman.

Şewirmendê dewletê, xwepêşandanen ne-teweperest rexne dikin. Dibêjîn em bi van xwepêşandanen dikevin tengasiyê. Edî hewl didin ku bi destê cerdevan û tîmîn taybet li bajaren kurdan xwepêşandanen li dijî Italia û PKK'ê li dar bixin.

Xwedê mirovan nexe tengasiyê.

Rojev

OSMAN ÖZÇELİK

Rojev; Abdullah Öcalan, PKK, kurd û Kurdistan e. Ne tenê, li Tirkîyê û li Kurdistanê; ne tenê li Italia û Ewrûpa. Kêşeya kurd li hemû cihanê bûye rojeva yeke-mîn.

Di dîroka kurdan de bi qasî iro tu carî kurd neketine rojevê. Di dawiya sedsala bîstan de careke din jî hat fêmkirin ku her çiqas bêyi hêza çekdar nebe jî, hêza têkoşîna demokratik pirtir balê dikişîne. Bi xwezayî di rîye çareserkirina pirsgirêkên politik de, bi sîrbûna diplomasîye ne iro derketiye holê. Belê pêşveçûna teknolojîye ragiandinê dînayê piçûk kirine. Telefon, Fax, Internet. Bi ya min bandora van her sê sisteman jî ya çekên biyolojîk û Nukleerî jî zêdetir e. Û çeka herî mezin jî televîzyon e.

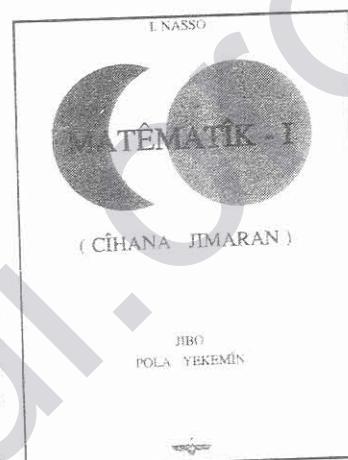
Xizmeta ku MED-TV'ye di van çend rojê dawîn de kir, ne têne gotin û ne jî têne tarî kirin.

Di rojname û televîzyonê tîrkan de ax û wax e. Dibêjîn: "Em di warê leşkerî de bi ser ketin. Belê, me di dîplomasîye de hunda kir." Dibêjîn: "Kurd li hemû cihanê belav bûne û alemê dixapînîn. Kurd bi her zimanî dizanîn û didin bawerkirin ku ew li Tirkîyê bê mafin." Rojnamevanêñ tîr ên ku beşdarî bernameya Pînokyo ya televîzlyona ïtalî bûbûn ji hêrsa hêç bûbûn. Şîrovekaran, bernâme şîrove diki-rin: Berdevkîn kurdan "Şaqîr- Şaqîr" bi ïtalî diaxivîn. Lê yên wan? Tu kesî jî wan bi ïtalî nedîzanî.

Ji Parîs Seydo telefon kir. Got: Li vir, bi navê l'equipe kovarek sporê heye ku xwendevanen wê tenê l'equipe dixwînin. Û xwendevanen vê kovarê ji polîtikayê qet hez nakin. Bi saya serê maça GS û Juventus ê ew jî bi kêşeya kurd hesiyane û pirtirê wan bûne dosten kurd. Dostekî din jî got, bi derketina Serokê PKK'ê re hemû kurd bûne yek.

Kurdên ne dilxwazîyê PKK'ê bûn jî li hember êrişen dewletê yên hovane, bûne yek.

Papa Jean Paulê duyem gotiye em her gav bi gelên bindest re ne. Serokwezîrê Fransa Jacquin Chirac gotiye em wek Fransa li cem İ-talyayê ne, Italia li gor qanûnên xwe dimeşê û qanûnên Italia demokratik in. Wezîrê Karê

Mezin Eşek

Sakir, şagirtê dibistana seretayî bû. Şeş-heft salên wî bû ku diçû dibistanê, lê belê hê diçî pola sêyemîn.

Rojekê ew û bavê wî diçin karê rez. Bavê wî kesaxê dike û ew jî şivan berhev dike û dibe derveyê rez dike kom. Wexta firavînê tê, herdû rûdinin nanê xwe dixwin û pey re bêhna xwe vedidin. Bavê wî dibêje:

– Şakir, lawo ev ew qas salin ku tu diçî dibistanê, gelo tu hînî tirkî bûyî an na?

– Erê, ez navê her tiştan dizanim.

Bavê wî dipirse:

– Navê rez çi ye?

– Rezik.

– Navê mewê?

– Mewik.

– Navê şivê çi ye?

– Şivistok.

– Navê tirî?

– Tiryok.

– Navê merê?

– Merîn.

– Navê axê?

– Axîn.

Bavê wî radibe, hêrs dibe û dibêje:

– Lawê min! Ma ku tirkî ev be, ez jî dikarim bi tirkî biaxivim.

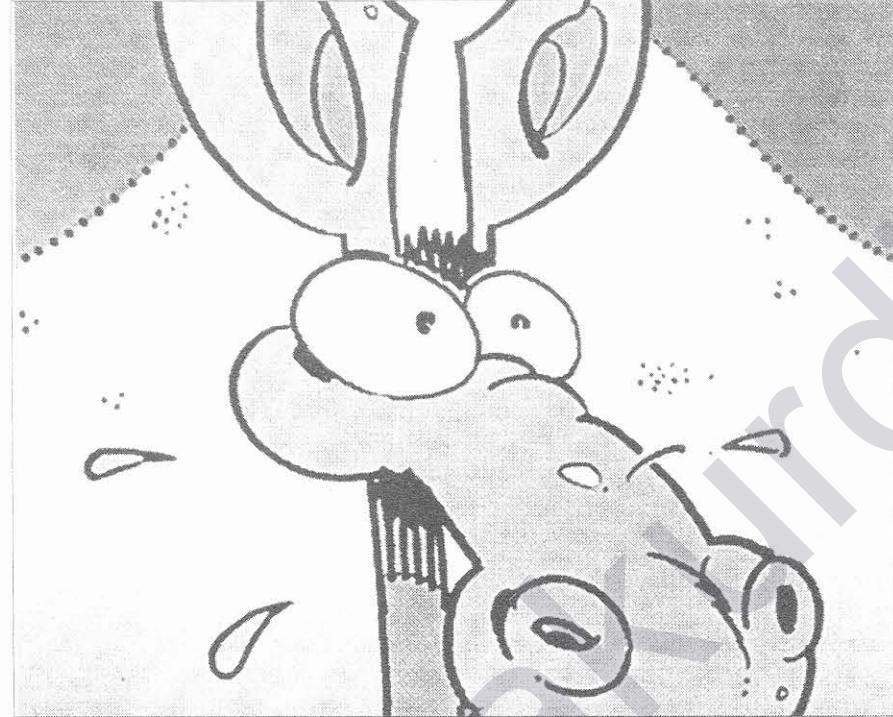
– Ma te navê tiştên hêsan pirsîn, lewma tu dizanî. Tiştên zehmet bipirse. Bavê wî dibêje: “De hema ka bibêje;

navê kerê çi ye?” Şakir xwe qure dike û bi dengekî bilind dibêje: “Êşek e û

navê hespê jî mezin êşek e ha.”

Ez ne qaçincî sinifim

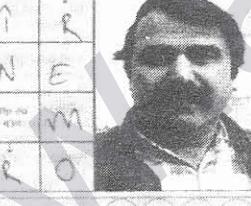
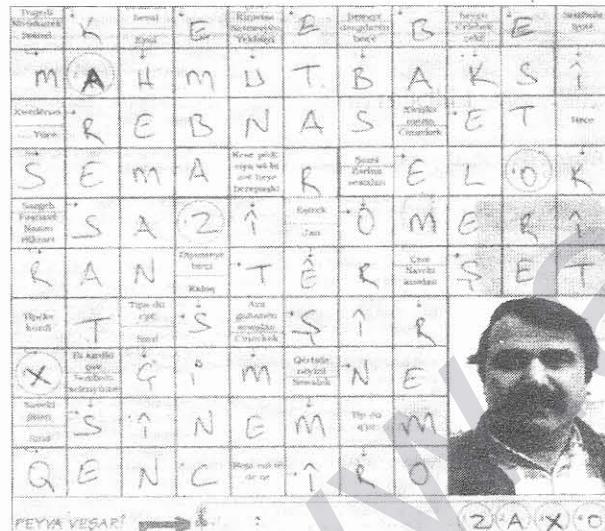
Salo, ji dibistanê dihat. Pirtûk û lênuşkên wî di bin çengê wî de bûn.

BI XELAT...

XACEPIRSA BI XELAT (148)

XACEPIRSA

Bersiva Xacepirsa 146'an

Xacepirsa me bi xelat e.

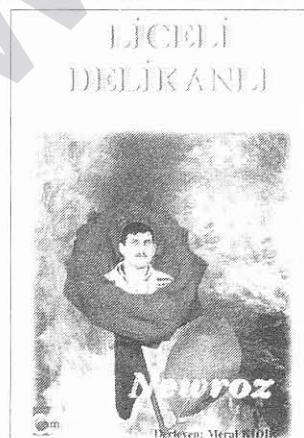
Di 15 rojan de çi bersiv bigîhejin destê me, em dê wan binirxînin û bi riya pişkê li 5 kesan belav bikin. Xelata hejmarâ me ya 148'an Pirtûka weşanxaneya Aram ‘Liceli’ Delikanlı’ ye.

Jêrenot:

Ji bo ku bersiva we bê nirxandin, divê hûn “Peyva Veşarı” di nava qutiyêni li bin xacepirsê de binivîsin û tevi navîşana xwe jî me re bişînin.

Pênc kesen ku xelata 146'an Kaseta Mehmet Şêxo 'ay lê gulê' kezenç kirine ev in: Dilan Selçuk/ İskenderun, Osman Duman/ Stenbol, Mustafa Soydan/ Riha, İdris Kadremir/ Stenbol

Süleyman Açay/Miyâd

Şehidek (wêne)	Babirek, yelken	Gihanek	Qirêj, qilér	Naveki mêran	Li cihê berz, raste berepaşki
Sûc	Cinavkek	Jiyana nû	Tipek	Menteşe	
	1		Pere		
Békemasi, tam			Tipa dawin	4	
Cinavkek				Bajareki Kurdistanê	
				Tipa dû q'yê	
	Bi kirdki yek Berepaşki Radon		Rêber Xwarina bingehin		
Naveki jinan			Dengdarê n tad'e		
Bi tirkî veger			Bi kirdki 'derxist'		Sembola kukurdê
		İsim		'h'were pêşı, dibe sewalek Çamûr	
		Sewalek			
Tipa dawin	Tipa pêncan	Hejmarek			
Grip, arsim	Emeg	Beg ü emir			
			2	2	
Naveki jinan			Cetwelek		
Tipeke kurdi			Ne kevin	3	
				Tipa dû m'yê	
	Psikolojik				

PEYVA VEŞARI

1 2 3 4

Gava ku di ber civata zilaman re û bas bû, bala zilamekî kişand û zilam bang lê kir:

– Salo, te hê dibistan kuta nekiriyê? Ma lawo min diye nedîye tu diçî dibistanê. Tu diçî qaçincî sinifi? Salo bi xeyd bersiv da û got:

– Ez ne xaçincî sinif im! Elikê we qaçincî sinife. Te fêm kir!

BERHEVKAR: ADAR JIYAN

Bagerê ez

avêtim

Rojekê zilamek diçe diziya rezê gundiyan. Gundî zilêm di nava rez de dibînin û jê dipirisin:

– Tu çi dikî?

– Ez tiştekî nakim lê bagerê ez avêtim nav rez!

– Ê ma te destê xwe avêtiye tirî?

– Min destê xwe avêtiyê ji bo ku bager min nebe!

– Ma ji bo çi te tirî kiriye tûrê xwe?

– Ez jî li vê mame heyirî gelo çawa kete tûrê min.

ÜBEYD ÇEVİK

Derheqê Kirmancî de Kombiyayışê Pancine II

4) "Ke" û vîrgul

Tayê kesî cumle miyan de çekuyê "ke" ra ver yan zî pey vîrgul ronanî. Meylê kombiyayışi gore no vîrgul nêroniyêno.

Nimûne:

Meylê kombiyayışi.....Nuştişê bînî
Ez ameya ke ti zî bêrî.....Ez ameya ke, ti zî bêrî./Ez emeya, ke ti zî bêrî.

5) Nuştişê notanê bîbliyografikan

Notê bîbliyografiki heme welatan de eynî nênuşiyêni. No xusus de standardê iya- cîyayî estê. Kombiyayışi munasib d'ke notanê bîbliyografikan de bi rêz (bi sira) nê malumatî bîbî.

* Nameyê peyen ê nuştoxi (yazarın soyadı), naeyê nuştoxi, nameyê kitabî, nameyê weşanxana (yayinevinin adı), nameyê şaristanî yo ke weşanxane tede yo (yayinevinin bulunduğu şehrin adı), serre, rîpel Mîyanê nê malumatian hemîni de vîrgul esto.

Nimûne:

Çem, Münzûr, Hotay serra Usîfê Qurzkizî, Weşanên Roja Nû, Stockholm, 1992, r. 124

Eke herunda kitabî de meqale bibo, wina nusîyêno:

Nameyê peyen ê nuştoxi (yazarın soyadı), nameyê nuştoxi, "nameyê meqala", nameyê rojnameyî yan zî kovare (gazete veya derginin adı), hûmara rojnameyî yan zî kovare (gazete veya derginin sayısı), tarîxê rojnameyî yan zî kovare, nameyê şaristanî yo ke rojname yan zî kovare tada neşr bîyê (gazete veya derginin yayınlandığı şehrin adı), rîpel.

Mîyanê nê malumatian hemîni de vîrgul esto û nameyê meqala bi xo îşaratânê" (bi tirkî "tîrnak işaretî") mîyan de yo.

Nimûne:

Haydar Diljen, "Programandê Partîyandê Kurdan de Persa Ziwanî", Vate: kovara kulturî, nr. 4, Wisar 1998, Stockholm, r. 19

6) Karî ra (Fîlî ra)

a) Suffiksê mesderî: -ene

Tayê kesî gama ke mesderê karî (fîlî) nusenî herunda suffiksê "-ene" de nê suffiksan ra yewî nusenî: êne, eni, -ine, -in. Meylê kombiyayışi gore "-ene" nusîyêno.

Nimûne:

meylê kombiyayışi.....	formê bînî.....	tirkî
-ene.....	êne, -eni, -ine, -en, -in	
bîyayene, bîyene.....	bîyayêne,	bîyayine,
bîyayine....olmak		
dayene.....	dayêne.....	vermek
şiyayene.....	şiyayêne.....	gitmek
zanayene.....	zanayêne.....	bilmek

b) Karê bîyayene (fîlî bîyayışi)

Tayê cayan de gama ke karê bîyayışi ancîyêno, herfa B vûriyêna (bedeliyêna) bêna V labelê tanî cayan de na herfe nêvurîyêna û sey eslê xo B manena. Meylê kombiyayışi formê B'yine ser o yo.

Nimûne:

meylê kombiyayışi.....	formê bînî.....	tirkî
O bîbî.....	O bîvî./ O bîv.....	O olmuştî.
Her di bîbî şehîd.....	Hur di bîvî şehîd...İkisi şehid	
olmuşlardı.		

Di cayan ra dirbetin bîbî..Di cayan ra dirvetin bîvî..İkî

yerden yaralanmıştı.

Mi morekî kerdîbî la ra...Mi morekî kerdîvî la ra....Boncukları ipe takmıştım.

Lajekî qeyd bîbî.....Lazekî qeyd bîvî.....Oğlanlar kayd edilmişlerdi.

Şima xapitîbî.... Şima xapitîvî... Sizi kandırmışlardı. Kênekî şîşî..... Çênekê şîvî..... Kızlar gitmişlerdi. O amebî..... O amevî..... O gelmişti.

Mi vatbi..... Mi vativ..... Ben demiştüm.

c) "-ime" yan zî "-yîme"

Şîweya Dêrsimî de kesê yewinê karî (fîlî), demo viyarteyo dîyar (dili geçmiş zaman) de bi "-ime" yan zî "-yîme" (-yîme) qedîno.

Nimûne:

şîweya Dêrsimî.....	şîweyê bînî	tirkî
ma ameyîme.....	ma amey.....	biz geldik.
ma bîme.....	ma bîy.....	biz olduk.
ma kewtîme.....	ma kewtî/ma kewtê...	biz düştük.
ma şîme.....	ma şîy.....	biz gittik.
ma vinetîme.....	ma vinetî/ma vinetê...	biz durduk.
Xortan ma ardîme.....	Xortan ma ardî/ma ardê..	Gençler bizi getirdi.

Xortan ma fistîme ra xo ver..Xortan ma vistî/estê xo ver....Gençler bizi önlere kattılar.

7) Termê gramerî

tirkî	kirmancî (zazakî)
ad.....	nâme (n)
ad cümlesi	cumleya nameyî (m)
ad tamlaması	îzafeya nameyî (m)
adil	zemîr (n)
alfabe	alfabe (m)
artedat	peyedat (n)
artikel	artîkel (n)
asal sayılar	hûmarnameyê bingeyî
bağlaç	bestox (n)
basit cümle	cumleya sade (m)
basit fîl	çekuyo sade (n)
basit sözcük	çekuyo sade (n)
basit sıfat	sifeto sade (n)
belgisiz sıfat	sifeto nedîyarî (n)
belgisiz zamir	zemîrê nedîyarî (n)
belirti	dîyar,-e
belirtili isim tamlaması	îzafeya nameyî ya dîyare
belirtisiz	nedîyar,-e
belirtisiz isim tamlaması	îzafeya nameyî ya nedîyare
belirtme sıfatı	sifetî dîyarkerdene (n)
bileşik cümle	cumleya pérabeste (n)
bileşik fîl	karo pérabeste (n)
bileşik kelime	çekuyo pérabeste (n)
bileşik sıfat	sifeto pérabeste (n)
bileşik sözcük	çekuyo pérabeste (n)
bükümlü	ante (n), antiye (m)
bükümlü ad (isim)	namoyo ante (n)
bükümlü dişîl isim	namayo anteyo makî (n)

* Hefteyo bin biyayenê peyînan ser, ma nêşa ca bidê peyinya kombiyayinê didiyîn. Mayê no heftê cayo ke mendîbî ra dewam keme.

(DEWAMÊ CI ESTO)

Kerdenanê xo Mahkemaya Ewropa ra biwazê

Italya şiyayinê Serokê PKK Abdullah Öcalanî ser, serdaranê dewleta Tirk û nûştoxanê ci, jû kemiyyina xo tesbit kerda û iyê çend rojiyo na kemiyyina xo, anê ziwan û qîrayina qehriyê xo ra û vanê: "Mayê nêzam xo rind bidim silas-nayin. Endamê PKK'yê xo rind danê silasnayin. Coka destegê şaran û dewletanê Ewropa genê".

Bi rastî wexto ke kes nê fikran eşneno, wiyatayê kesî yeno. Eke kes mezano, vano dewleta tirk a tevayê rindî kena (virazene), feqet şar û dewletê Ewropa yê korîn kenê û kerdenanê Tirkîye nêvînenê. Zey ma pêrin nûştox û serdarê dewletê ke, nê fikr û vînayan anê ziwan, rind zanê ke şar û dewletê Ewropa kerdenanê (karanê) rindan jî, aran jî, nezdî ra teqîp kenê. Feqet şar û dewletê Ewropa zey ma hetanî nika qe jew karê şimayê do rind nedî.

Şima 15 seranê peyînan de nezdîyê çehar hezarî dewî veşnay, xortê kurdan kişî, meyîtê ci eşti (çek-erdî) kutikan ver. Zincan û goşanê kurdan ra tizbey vîrasî, cenîyanê kurdan rê tecawuz kerd, kurdo ke ci rê işkence nêvirazya nêmend. Hemû rayê barbarînê xo şarê kurd û bi taybeti jî xortanê ci ser ro ceribnay, mebûş ci çekerdi hepîs, partîyê ke kurdan xo tede ifade kerd racenay. Rojnameger, roşnîkar û nûştoxê ci kişî, rojnameyê ci bombey kerdî. Kurdo ke vengê xo vet û haqê xo geyra, hema çebiya hepîs. Yanê hemû rayê siyâsî û demokratîkî racenay.

Nika jî, şimayê nêşermayena vanê, mayê nêzami xo rind bidim silas-nayin. Şima hetanî nika nameyê insaniya û demokrasiya se kerd ke, şar û dewletanê Ewropa nedî?. Qe qaxû megorê şar û dewletê Ewropa jî, ê dinyayê jî şima rind silasnenê. Çimki şar û dewletê Ewropa ilanan, reklaman û vatenan nêewnenê, ewnenê kerdenan. Kerdenê şimayê jî werte de. Eke ancî şimayê nêvînenê, şima şenê Mahkemaya Haqê Mardimanê Ewropa ra biwazê.

MEMED DREWŞ

Kurdistanîyan li Romayê dîlana yekîtiyê gerand.

Kese û meleyan bo Serok dua dikirin

Serê meşê li Meydana Veneziayê, dawiya wê li "Meydana Kurdistanê" bû. Gelek kal û ciwanên italî tevlî vê lehiyê dibûn. Di nav sohbetên meşê de duayên meleyan jî hebûn. Paşê em pê hesiyan ku aşûriyan jî bo ku piştgiriya Papayê Wafikanê bigirin, bi patrîkê xwe yê Lûbnanê re çûne cem wî.

Duayên mele û keşeyan jî bo Serok Apo bûn.

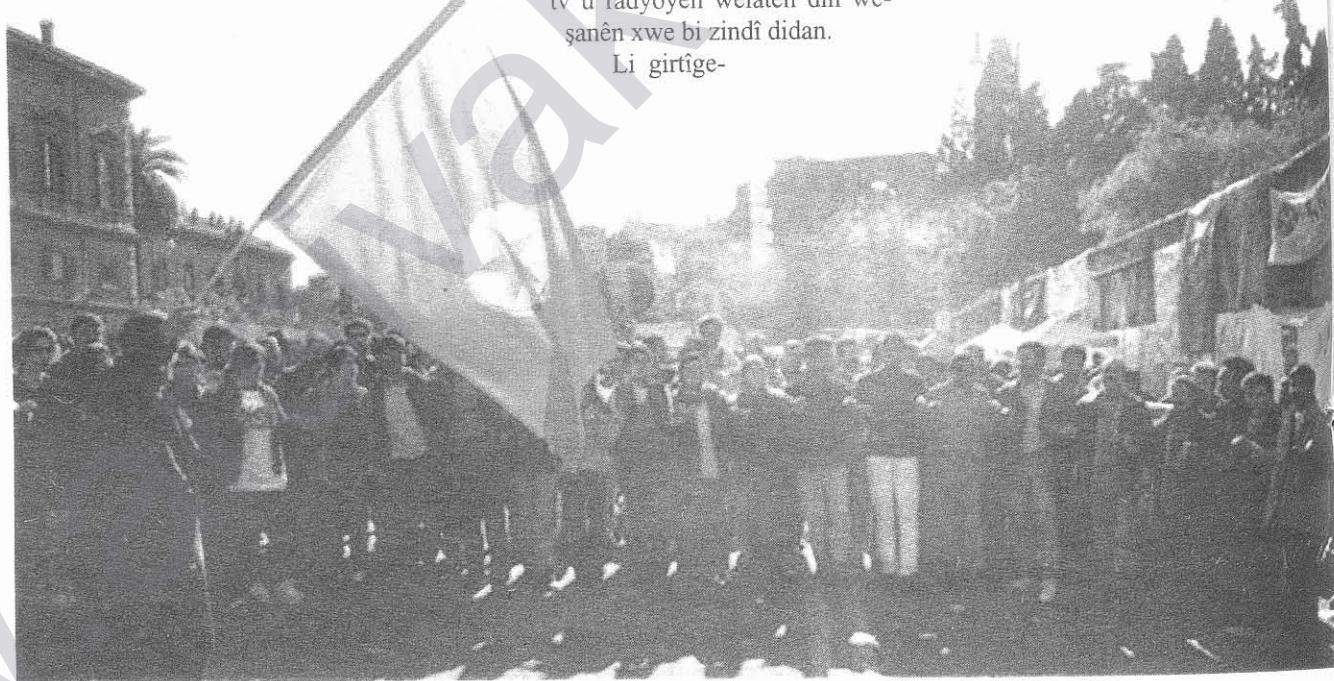
Jİ MEYDANA CELIO ÇAVDÊRIYEK

Bi dehan dil, dilen bi kul û keser, lê bi têra xwe bi biryar û evîndar re em bi rê dikevin. Piştî çendekê em bilind bûn, me berê xwe da Romayê. Piştî du saetan em gihîstîn bajarê Bolgnê. Bi trêne em dê xwe bigihînin Romayê. Kurd tev di vagonekê de bûn. Bêrivan û Merziye Rezazî bi stranên xwe bala İtalyayê ve meşyan. Serê meşê li Meydana Veneziayê, dawiya wê li "Meydana Kurdistanê" bû. 5060 hezar kesî bi hev re slogan diqîrandim û stran digotin. Trafik bi yekalî xitimîbû. Gelek kal û ciwanên italî tevlî vê lehiyê dibûn. Şoresgerên kevn ên 80 sali ku bûbûn şahidî faşizma li İtalyayê, serpêhatiyê xwe bi bîr dianîn. Di nav sohbetên meşê de

distanê". Saet 12.00 bû. Gel bi dostê xwe re dikete rêzê. Her rîzek ji pênc keşan pêk dihat. Paşê em ber bi Parlementoya İtalyayê ve meşyan. Serê meşê li Meydana Veneziayê, dawiya wê li "Meydana Kurdistanê" bû. 5060 hezar kesî bi hev re slogan diqîrandim û stran digotin. Trafik bi yekalî xitimîbû. Gelek kal û ciwanên italî tevlî vê lehiyê dibûn. Şoresgerên kevn ên 80 sali ku bûbûn şahidî faşizma li İtalyayê, serpêhatiyê xwe bi bîr dianîn. Di nav sohbetên meşê de

lemo ya bi tengê: "Em tu car gef û lis-tîkên Tirkîyeyê napejîrinin. Radestkirina Öcalan nepêkan e" li ber guhê gel ket, gel rabû ser piyan û sloganên wiha qîrand: "Viva İtalya, libero Kurdistan!" Edfî dema vegerê bû. Gel careke din berê xwe da "Qada Kurdistanê." Roma bûbû pay-texta duyemîn a kurdan. Bala cihanê dikîsand ser xwe. Bi dehan rojnameger diçûn û dihatin. Dostê kurdan ji kal, pîr û ciwanên ku li ber sermayê, bêkon keti-bûn greya birçibûnê ecêbmâyî diman. Televizyonen fransî û italî, tv û radyoyen welatên din we-şanên xwe bi zindî didan.

Li girtîge-

Qada Kurdistanê

Li Romayê Qada Celilo wekî "Qada Kurdistanê" hatibû binavkirin. Abdullah Öcalan li nexweşxaneya hemberî wê mîvan e. Bi hezaran kurd li wir civiyan-bûn. Ber deriyê nexweşxaneyê bûbû mîna gul û kulîkîn rengîn. Hinek polisan li wir nobedarî dikir. Herdu deriyê meydanê ji aliyê kurdan dihatin kontrolikirin. Hevalê nobedar xêrhatina kesen nûhatî dîkin. Piştî kontrolkirina çente û bérîkan dilê wan teví dilê hezaran dibe. Ber bi êvarê hejmara mirovan digihêje deh hezaran. Meydan têra me nake. Dengê sloganên me Romayê dihejine. Bi sedan mirov; mele, nivîskar, rojnameger, bazirgan, kurd, İtalyan, alman, aşûri, tîrk, misilman, fileh, êzidî, elewî bi hev re dilanê digerînin. Li meydanê cihek bo berx-wedêrén birçibûnê hatîye vegetandin. Her roj hejmara wan zêde dibe. Li hemberî nexweşxaneyê nîgargehek hatîye sazkirin. Li ser nîgargehê hunermend bi stran, şano û nûçeyen xwe hestêن gel ges-tir dikin. Xaça Sor ligel hinek saziyên italî çay, qehwe û ava fêkiyan belav dike, konan vedigire.

Şevbaş Serokê me

Edî nîvê şevê bû, dema xewê bû. Belê, beşdar berî ku razen bi dengekî bilind mesaja xwe digihandin Serok Apo: "Şevbaş Serokê me!" Rojtira dinê gel bi müzika Xelîl Xemgîn hişyar dibû.

Ew roj, roja xwepêşandana kurdan û dostê wan bû. Bi sedan mirov ji gelek deverên cihanê diherikîn "Meydana Kur-

duayên meleyan jî hebûn. Paşê em pê he-siyan ku aşûriyan jî bo ku piştgiriya Papayê Wafikanê bigirin, bi patrîkê xwe yê Lûbnanê re çûne cem wî. Duayên mele û keşeyan jî bo Serok Apo bûn. Ú êzîdiyên me yên ku çand û zimanê me, ola me bi sedan sal parastine jî li İtalyayê bûn. Îcar bo pîr me yê mezîn, bo Serok Apo dimeşyan. Li kolana Muzeya Delle Celle xwepêşandan bi dawî bû. Beşdar tev li kolanê rûniştin. Kolanê têra me nedikir. Rayedârên italî, parlementer, endamên Belediye Romayê, sendîka û hwd. hatîn cihê meşê. Her wiha ji Hereketa İslami bigire heta DHP, MLKP, Devrimci-sol, KKP û gelek hêzên din yên ji Rojhî-lata Navîn û Ewrûpâye tevî Kurdistanîyan rê girtin.

Wê rojê di parlementoyê de kêşeyâ kurd hatibû gengeşîkirin. Piştî ku axaftina Serokwezîre İtalyayê Massimo D'A-

han xweşewitandina ciwanên kurd, li gelek deverên cihanê dihate munaqaşekirin.

Viva İtalya, libero Kur-distan

Kurd her ku diçû bêsebir dibûn. Dix-westin ku bîryarek bê dayîn. Protestoyen kurdan ên li ber konsolosxaneyen Almania û Amerîkayê didomîyan.

Jiyana li Romayê gelek rojan piştî de-rengiyê şevê dest pê dike. Lewma ji hotel, restorant û dikan her kîlî vekirî ne, trafik qet ranaweste. Beşek kurdên kar-ker, ku ne di grevê de bûn, diçûn derve ku xwarinê bixwin. Di sûkan de beram-berî dîmenen ecêb diman. Wêneyen Abdulla Öcalan ku ji rojnameyên italî hatibûn jêkirin, ligel nûçeyan li gelek kar-gehîn İtalyan dihatin dalîqandin. Wan, bi dilgermî xêrhatina kurdan dikir. Beşek ji restorant bo xwarinê sivik pere ne-

digirtin.

Roja çarsemî, mirov bi behneke xwî hişyar dibûn. Belediye Romayê me dan paqîj dikir û Xaça Sor ji bo ber-wedêrân betanî radixistin. Ji bo tendiriyê doktor ligel ambûlans hatin piştgîriya çalaksazan. Çapemenî û televizyonen cihanê li wir zêdetir bûn.

Hêdî hêdî tarî dikte erdê. Romay kevnar, ku di dîroka xwe de ketibû ber ta-lanan û hatibû şewitandin, vê carê dibî şahidî destaneke nû. Mirovahîya